

agenda 21

municipi sostenible

PLA ESPECIAL DE PROTECCIÓ DEL RIU TERRI

maig del 2003

INDEX DEL PLA ESPECIAL DE PROTECCIÓ DEL RIU TERRI.

1. Introducció

1. Antecedents
2. Objectius del Pla Especial
3. Figures de protecció existents en l'àmbit del Pla Especial i legislació aplicable
4. Plans i projectes existents en l'àmbit del Pla Especial

2. Memòria

1. Estructura General del territori
 - 1.1. Característiques generals
 - 1.2. Àmbit del Pla Especial
 - 1.3. Infraestructures i serveis
 - 1.4. Usos del sòl
2. Anàlisi descriptiva del medi físic
 - 2.1. Clima i meteorologia
 - 2.2. Geologia i morfologia
 - 2.3. Sòls
 - 2.4. Hidrologia i hidrogeologia
 - 2.5. Diagnosi del medi físic
3. Anàlisi descriptiva dels sistemes naturals
 - 3.1. Comunitats vegetals i animals
 - 3.2. Els espais naturals, rurals i les zones humides
 - 3.3. Connectivitat biològica del territori
 - 3.4. Paisatges i elements paisatgístics singulars
 - 3.5. Diagnosi dels sistemes naturals
4. El Patrimoni Cultural.
 - 4.1. Descripció dels principals elements.
5. Els camins rurals
 - 5.1. Descripció de la xarxa de camins rurals existent
 - 5.2. Accessibilitat als espais naturals
 - 5.3. Propostes d'intervenció

3. Normes Urbanístiques

4. Programa d'actuació

5. Estudi econòmic

6. Plànols

1. INTRODUCCIÓ.

1. Antecedents.

El present treball s'emmarca en el projecte d'Agenda 21 del municipi de Cornellà del Terri, que es troba en procés d'execució. L'Agenda 21 pretén establir les bases per a un desenvolupament social, econòmic i ambientalment sostenible, emmarcat dins l'àmbit municipal, per transformar-lo en accions concretes per assolir aquest objectiu.

Ès en aquesta línia que la Diputació de Girona, a través de la seva àrea de Medi Ambient, afavoreix el desplegament de les Agendes 21 Locals als diferents municipis de les comarques gironines. La funció principal d'aquests programes és el d'aplegar en una mateixa iniciativa i procés metodològic el conjunt d'accions que garanteixin la transmissió del patrimoni col·lectiu a les generacions properes, les millors condicions de qualitat de vida en la convivència ciutadana, així com l'economia de recursos.

Els Plans d'Acció Local per a la Sostenibilitat que cerquen el suport i reconeixement de la Diputació de Girona presenten en el seu format, a més de l'Auditoria Ambiental, el Pla d'Acció Local per la Sostenibilitat (PALS) i els elements d'informació i participació ciutadana, la redacció d'un Pla Especial de Regulació d'Usos del Sòl No Urbanitzable amb l'objectiu de garantir una administració prudent d'aquest sòl que no en comprometi el futur.

Per a la redacció del Pla Especial de Regulació d'Usos del municipi de Cornellà del Terri i d'acord amb el propi Ajuntament s'ha considerat limitar-lo a un àmbit concret i significatiu del municipi, amb uns límits definits per la pròpia natura, i a on conflueixen els mateixos indicadors que s'estudien a l'Auditoria Ambiental municipal.

En aquest sentit s'ha considerat el riu Terri com un àmbit idoni per a la realització d'el Pla Especial considerant-lo com un sistema continu i que connecta els nuclis habitats amb els espais oberts. El treball proposarà les formules de regulació i protecció dels usos, el patrimoni i el paisatge de l'àmbit més proper al riu Terri, per tal d'establir els límits i compromisos en relació a les noves actuacions que s'admetin

A causa de la intensitat dels aprofitaments humans de les aigües superficials com a recurs i com a mitjà per desfer-se de residus, les conques fluvials son un dels espais més degradats

de Catalunya. El seu redreçament precisa d'estudis previs de diagnosi que no es limitin però al vector aigua, sino

que també han de fer referència a la resta de components del medi ambient que propicien, ja que es tracta d'unitats naturals prou definides.

El riu Terri al seu pas pel municipi de Cornellà del Terri n'es un clar exemple d'aquesta situació. Durant molts anys el Terri es trobava entre un dels rius més contaminats de Catalunya, degut principalment al fet que la major part de la població i de l'activitat industrial i agrícola de la comarca, es concentren en la seva vall.

La varietat que presenta l'entorn del riu Terri en quant a patrimoni natural i cultural, per una banda, i per l'altra la presència relativament propera de nuclis urbanitzats, comporta que aquest espai es vegi sotmès a un conjunt de pressions que poden arribar a alterar substancialment el que es valora d'aquest àmbit.

Per una altra part, i dins del "Catàleg d'edificis, construccions i terrenys del municipi de Cornellà del Terri a protegir pel seu valor històric, artístic, urbanístic, arquitectònic i paisatgístic" document annex a les vigents Normes Subsidiàries Planejament que agrupa els bens que conformen el patrimoni de Cornellà del Terri, es presenta els marges del riu Terri, rieres, torrents i safareigs dins del grup d' Àrees naturals d'interés històric i paisatgístic. Per aquestes àrees les Normes Subsidiàries preveuen la redacció d'un Pla Especial per definir les condicions de la seva protecció.

El present Pla Especial desenvolupa i detalla les regulacions previstes en les vigents Normes Subsidiàries per al "*Sistema de protecció dels cursos d'aigua, rius i rieres*", i s'adapta a les regulacions i terminologia establertes a la "*Ley 29/1985, de 2 de agosto de 1985, de aguas*" i el "*Real Decreto 849/1986, de 11 d'abril, por el que se aprueba el Reglamento de Dominio Público Hidráulico*". També s'introdueixen com a nous conceptes els "*Criteris tècnics a tenir en compte per l'Agència Catalana de l'Aigua en l'elaboració dels informes preceptius en la tramitació del planejament urbanístic*" per unificar amb la terminologia emprada per l'ACA.

Per tant el Pla Especial no comporta cap modificació de les vigents Normes Subsidiàries de Planejament del municipi i tampoc comporta cap modificació del règim urbanístic de l'àmbit sobre el qual s'actua.

2. Objectius del Pla Especial.

L'ordenació de l'entorn fluvial del Terri, dins del municipi de Cornellà del Terri, es proposa amb l'objectiu de dotar al municipi d'un espai natural vinculat al ciutadà per què en pugui gaudir, i també per retornar al Terri la funcionalitat ecològica, social i paisatgística que havia tingut antigament.

Es preten aconseguir una sensibilització i un major coneixement dels valors naturals del riu per part de tots els ciutadans del municipi, i també de la comarca, alhora que es recupera un element imprescindible del patrimoni natural i del paisatge del municipi i per extensió també de la comarca.

És un pas més en el procés de vinculació dels ciutadans de Cornellà del Terri amb la conservació del seu entorn natural, promovent un estret contacte entre la qualitat de vida urbana i l'entorn natural del poble, en sintonia amb l'esperit de l'Agenda 21 de la qual el Pla Especial forma part.

El present Pla Especial és un document urbanístic, que partint del respecte a les activitats tradicionals i més integrades en el medi, establirà els límits i compromisos en relació a les noves actuacions que s'admetin, d'acord amb criteris de sostenibilitat. Haurà de proposar les fórmules de regulació i protecció dels usos, el patrimoni i el paisatge de l'àmbit considerat.

Els espais fluvials tenen unes regles específiques de funcionament que no responen als mecanismes d'altres espais més coneguts, on hi ha hagut un ampli ventall d'experiències d'intervenció, com pot ser l'espai urbà o l'espai forestal. Els espais fluvials han esdevingut espais lliures capaços de generar un nou model d'espai públic, tenint com argument el propi fet geogràfic.

Els objectius plantejats, els quals parteixen de la mateixa base d'anàlisi i coneixement del medi que l'Auditoria Ambiental, són els següents:

- Millora de la qualitat ambiental i evitar la degradació del riu.
- Preservar la diversitat biològica
- Preservar el patrimoni cultural i paisatgístic
- Oferir noves oportunitats culturals i d'esbarjo

Aquests objectius es desenvoluparan d'acord amb els següents criteris:

1. Potènciar els sistemes naturals propis d'ambients fluvials:

- Recuperació de la comunitat natural en les àrees d'estudi.
- Restauració i recuperació del bosc de ribera.
- Creació de franjes arbrades de protecció, que serveixin de separació de l'espai fluvial limitat l'entrada dels possibles impactes provinents de l'espai urbà.

2. Prevenir i eliminar els impactes existents en l'actualitat en els marges del riu:

- Ordenació de les activitats de l'entorn immediat.
- Prohibir l'abocament de runes, restes vegetals i deixalles.
- Eliminació de vegetació exòtica en els marges del riu.
- Protecció dels talussos naturals del riu en aquells punts on el front urbà s'apropa més al riu.

3. Potenciar i regular l'ús públic:

- Facilitar i regular l'accés a la zona a tots els visitants, informant dels seus valors ecològics, paisatgístics i socials.
- Consolidació dels camins veïnals i les connexions amb els nuclis habitats del municipi així com també dels municipis veïns.
- Delimitació d'un itinerari per a vianants i carril-bici que recorri els marges del riu que enllaçaria amb àrees de descans o recreatives, i també d'informació.
- Creació d'àrees singulars: recuperació de fonts, recuperació de zones humides, creació d'àrees de descans etc.

3. Figures de protecció existents en l'àmbit del Pla Especial i legislació aplicable.

3.1. Normes Subsidiàries de Planejament de Cornellà del Terri.

Aprovades definitivament en data de 13 de juliol de 1995. Publicat l'acord al DOGC núm. 2170 de 19 de febrer de 1996.

En aquest apartat es fa una relació dels articles de la normativa urbanística vigent al municipi que incideixen en l'àmbit del present Pla Especial.

ART. 19 - Tramitació i documentació.

14.- Actuacions dins la zona de policia de les lleres dels rius.

En sòl no urbanitzable, qualsevol tipus d'actuació dins la zona de policia de les lleres públiques del riu Terri, les rieres de Matamors i Comanell i el torrent Remença (100 m. a partir de la vora del llit) serà necessari l'informe favorable de la Junta d'Aigües.

SECCIÓ 6ª - CONTAMINACIÓ D'AIGÜES I ATMOSFÈRICA.

ART. 48 - Depuració d'aigües residuals domèstiques.

Quan no sigui possible la connexió a la xarxa general de clavegueres, amb el seu sistema de depuració, s'utilitzaran fosses sèptiques de depuració, construïdes d'acord amb la N.T.E.-I.S.D. "Instalaciones de salubridad, depuración i vertido".

En els projectes d'obres de nova planta, serà obligatori detallar les característiques i localització de la fossa sèptica.

ART. 49 - Depuració d'aigües residuals industrials.

Les aigües de les indústries, instal·lades en qualsevol règim de sòl, caldrà depurar-les fins als límits establerts en l'article 17 del Reglament d'Activitats Molestes, Nocives i Perilloses, abans d'abocar-les a un pou absorbent, corrent d'aigua o xarxa de

clavegueres i d'acord amb l'Ordenança sobre l'ús del Sistema de Sanejament Comarcal.

ART. 50 - Depuració d'aigües residuals procedents de granges agrícoles.

En evitació de la possible contaminació dels cursos d'aigua superficials o del subsòl, totes les granges comptaran amb els corresponents sistemes per a depuració de les aigües residuals, amb instal·lacions convenientment impermeabilitzades, atenent-se a l'establert en la legislació corresponent i a l'especificat en l'article 160.1 d'aquestes Normes, sobre les condicions sanitàries generals per a les granges.

SECCIÓ 4ª - SISTEMA DE PROTECCIÓ DELS CURSOS D'AIGUA, RIUS I RIERES.

ART. 176 - Definició.

Compren les zones afectades pel curs de les aigües i les seves avingudes, les franges, terrasses i espais vora dels rius, rieres i torrents del terme municipal, així com la vegetació i plantades d'arbres característiques de les riberes, delimitades en el plànol normatiu a escala 1/5000 d'aquestes Normes Subsidiàries.

ART. 177 - Edificació.

L'àmbit de protecció s'exten a una franja de 5,00 m. a cada banda de la vora del llit del riu.

Queda prohibit qualsevol tipus d'edificació en aquests espais, que als efectes d'aquestes Normes i de la legislació urbanística vigent, ténen la consideració d'espais lliures d'edificació.

ART. 178 - Tales d'arbres.

Queda prohibida la tala d'arbres de qualsevol espècie a fi de protegir l'entorn i vegetació a les zones indicades. Les plantades artificials de pollancre i arbre blanc, tindran la consideració de cultiu i es podran efectuar tales sempre que es procedeixi a la replantació posterior.

ART. 179 - Obres.

Els moviments de terres, extraccions de granulats, construcció d'esculleres o espigons, passallissos i altres obres de fàbrica només es permetran quan es demostrï la seva conveniència per a protegir les terres riberenques o facilitar-ne l'accés. Altrament les extraccions necessiten el permís de la Comissaria d'Aigües.

ART. 180 - Plans d'emergència.

L'ajuntament, en conveni amb Protecció Civil o la Generalitat, podrà redactar plans d'emergència en que es contemplaran actuacions de neteja, sanejament i d'altres en aquestes zones, per tal de prevenir inundacions.

ANNEX IV. NORMES REGULADORES I CATÀLEG D'EDIFICIS, CONSTRUCCIONS I TERRENYS DEL MUNICIPI DE CORNELLÀ DEL TERRI, A PROTEGIR PEL SEU VALOR HSITÒRIC, ARTÍSTIC, URBANÍSTIC, ARQUITECTÒNIC I PAISATGÍSTIC.

ART. 4 - Relació dels elements que configuren el patrimoni de Cornellà del Terri.

- 2.- Àrees naturals d'interès històric i paisatgístic.
- P.2 Marges del riu Terri, rieres, torrents i safareigs.

ART. 5 - Normes reguladores de protecció.

Els elements a protegir relacionats en el article anterior, es regularan per les següents Normes:

- 2.- Àrees naturals d'interès històric i paisatgístic.

-

- 2.2.- Marges del riu Terri, rieres, torrents i safareigs del terme municipal.

a) Es regularan d'acord amb les determinacions que fixen aquestes Normes per al Sistema de Protecció dels cursos d'aigua, rius i rieres en el Sòl no Urbanitzable (Art.176 al 180).

b) L'Ajuntament podrà promoure un Pla Especial que contempli tota la problemàtica dels cursos d'aigua. Concretament, es definiran les condicions de cabal i intermitència, el grau de contaminació, la delimitació dels llits i de la zona d'influència i el seu grau exacte de protecció.

3.2. Criteris tècnics a tenir en compte per l'Agència Catalana de l'Aigua en l'elaboració dels informes preceptius en la tramitació del planejament urbanístic.

Aquests criteris s'elaboren amb la finalitat d'objectivar els aspectes tècnics que s'hauran de prendre en consideració en l'elaboració dels informes que, d'acord amb la legislació vigent, ha de sol·licitar l'Administració urbanística a l'Agència Catalana de l'Aigua en la tramitació dels diferents instruments de planejament urbanístic. Cal tenir en compte que el caràcter preceptiu però no vinculant d'aquests informes condiciona els efectes a tercers d'aquests criteris a la seva inclusió en els instruments de planejament urbanístic.

3.3. Ley 29/1985, de 2 de agosto de 1985, de aguas.

Llei d'àmbit estatal que regula el Domini Públic Hidràulic, de l'ús de l'aigua i de l'exercici de les competències atribuïdes a l'Estat en el marc de les competències delimitades a l'art. 149 de la Constitució.

3.4. REAL DECRETO 849/1986, de 11 de abril, por el que se aprueba el Reglamento de Dominio Público Hidráulico, que desarrolla los títulos preliminar, I, IV, V, VI y VII de la Ley 29/1985, de 2 de agosto, de aguas (Publicat al BOE núm. 103, de 30-4-1986)

Reglament que desenvolupa els títols Preliminar, I, IV, V, VI i VII de la Ley de Aguas, i que estableix que correspon a l'Estat la planificació hidrològica a la que s'haurà de sotmetre totes les actuacions que s'hagin d'efectuar sobre la zona de Domini Públic Hidràulic.

3.5. Llei 2/2002, de 14 de març, d'Urbanisme

La nova Llei d'Urbanisme que regula l'urbanisme en el territori de Catalunya, que entrarà en vigor el 21 de juliol d'enguany, es pronuncia clarament a favor d'un desenvolupament urbanístic sostenible, sobre la base de la utilització racional del territori, per a compatibilitzar el creixement i el dinamisme econòmics necessaris amb la cohesió social, el respecte al medi ambient i la qualitat de vida de les generacions presents i futures.

En aquest sentit l'art. 67 de la Llei regula la redacció dels Plans Especials Urbanístics, que entre d'altres finalitats es podran redactar per a la protecció dels espais fluvials, del paisatge i per la millora dels espais rurals, poden arribar a imposar restriccions d'ús d'aquests terrenys, per a impedir-ne la desaparició o l'alteració.

3.6. Llei 6/1999, d'Ordenació, Gestió i Tributació de l'aigua, en el territori de Catalunya.

Competències.

La xarxa hidrogràfica de Catalunya està constituïda geomorfològicament per dues grans vessants: el vessant occidental que recull principalment les aigües tributàries de la conca de l'Ebre i el vessant oriental format pels rius que neixen a Catalunya i desguassen al mar Mediterrani, entre els Pirineus i el Delta de l'Ebre.

El riu Terri forma part de la conca del riu Ter que es troba dins de les conques hidrogràfiques internes, d'acord amb la Llei 6/1999, d'ordenació, gestió i tributació de l'aigua, en el territori de Catalunya.

Les conques hidrogràfiques internes, que constitueixen el Districte de Conca Hidrogràfica o Fluvial de Catalunya d'acord amb la Llei 6/1999, son competència exclusiva de la Generalitat de Catalunya i la seva gestió està encomanada a l'Agència Catalana de l'Aigua.

4. Plans i projectes existents en l'àmbit del Pla Especial

4.1. Pla de neteja del riu Terri.

Projecte del Consell Comarcal del Pla de l'Estany de l'any 1995 per tal de netejar manualment les vores del riu, i per la protecció del bosc de ribera i la vegetació del riu.

4.2. Programa "Rius vius".

Programa creat el 1977 pel Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya per potenciar el procés de millora ambiental dels rius catalans. El programa té quatre grans objectius genèrics que es concreten a cadascuna de les conques on s'aplica:

- a) Incorporació al planejament urbanístic vigent de criteris i instruments de protecció dels àmbits fluvials objecte del programa.
- b) Promoure la implantació de sistemes de gestió ambiental integrada de les conques d'acord amb les prescripcions de la nova Directiva Europea de l'Aigua.
- c) Conservar i potenciar el patrimoni natural i cultural que atresoren les conques de Catalunya.
- d) Desenvolupament de campanyes de sensibilització sobre els valors ambientals dels rius i de la xarxa de natura viva.
- e)

La primera prova pilot d'aplicació del programa es va realitzar l'any 1977 a la conca del riu Terri amb el **Pla de recuperació i ús sostenible del riu Terri (PRUST)**, que es va presentar durant l'any 2000 als fons europeus "Life Medi Ambient".

4.3. Programa de Recuperació i Ús Sostenible del riu Terri (PRUST).

Aplicació a la conca del Terri del Programa **Rius Vius**, amb els següents criteris:

- a) Recuperar l'ús social del Terri.
- b) Fomentar l'ús sostenible dels recursos fluvials
- c) Programar les actuacions ambientals del riu Terri.
- d) Promoure l'establiment d'un connector biològic del territori del Pla de l'Estany.

Objectius específics que es volen aconseguir amb el programa:

- Recuperar la qualitat de les aigües superficials i subterrànies.

- Neteja dels residus sòlids de l'àmbit fluvial.
- Manteniment i gestió del bosc de ribera.
- Reintroducció d'espècies bioindicadores.
- Actuacions complemetàries de sanejament integral de les aigües residuals.
- Desenvolupament dels programes comarcals de gestió de residus.
- Promoure la revisió del planejament urbanístic.
- Creació i manteniment d'un itinerari per a l'ús social i ambiental del riu.
- Orientació de les infraestructures de gestió ambiental envers l'educació ambiental.
- Establir la connectivitat biològica entre el riu Terri i els espais naturals de l'estany de Banyoles i el Clot d'Espolla.

4.4. Projecte bàsic de creació d'itinerari paisatgístic al riu Terri.

Projecte inclòs en la campanya “Rius vius”, seguint el “Programa de Recuperació i Ús Sostenible del riu Terri (PRUST)”, encarregat pel Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya.

L'objectiu general del projecte es el de definir un itinerari concret, per a ús de carril de bicicletes i peatonal, vinculat al riu Terri, definint les seves característiques bàsiques i de les obres que s'han d'executar.

4.5. Delimitació de les zones inundables de Catalunya.

Estudi elaborat pel Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya i presentat al Parlament de Catalunya el 20 de juny de 2001.

El treball permet analitzar els riscos davant el perill d'avingudes a les conques internes de Catalunya, definint les zones inundables associades a períodes de retorn de 50, 100 i 500 anys, les zones potencialment inundables avui i els punts crítics d'inundació.

La zonificació del risc d'inundació en funció de la freqüència permetrà homologar a nivell estatal el Pla Especial d'Emergències per inundacions a Catalunya (INUNCAT).

4.6. Cartografia dels hàbitats de l'entorn del Terri.

Estudi sobre la vegetació i els hàbitats de l'entorn del riu Terri, realitzat per encàrrec del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya, amb la finalitat de disposar d'un instrument de diagnòstic detallat de l'estat actual (2001) dels hàbitats presents a la plana d'inundació del riu Terri.

La vocació del document és que serveixi tant per detectar les diverses disfuncions ambientals a l'entorn de l'espai fluvial que cal resoldre mitjançant la combinació de diferents polítiques, o per revisar i adequar el planejament urbanístic municipal en aquest entorn.

4.7. Projecte de recuperació de la xarxa bàsica de camins de la Vall del Terri

L'objectiu del treball, realitzat conjuntament amb la redacció de l'Auditòria Ambiental, és el de definir una xarxa que enllaçi els diferents pobles que conformen el municipi de Cornellà del Terri, analitzant les seves característiques i les actuacions que s'hauran de portar a terme per a la recuperació i potenciació de la xarxa indicada.

La xarxa es planteja a partir de la recuperació de camins existents que s'han utilitzat sempre per a enllaçar i connectar els diferents nuclis.

4.8. Tren d'alta velocitat des de Barcelona fins a la frontera amb França.

El seu traçat passa per l'extrem sud-est del terme municipal de Cornellà del Terri, molt a prop del poble i del pont medieval de Sant Andreu del Terri, per on travessarà el riu Terri.

El Pla Especial de reserva de terrenys per a la línia d'alta velocitat, va reservar una franja de terrenys de 115 m. d'amplada, lliure d'edificacions, que requereix el traçat de la línia ferroviària d'alta velocitat entre Barcelona i la frontera amb França. El traçat que preveu l'esmentat Pla Especial compren una franja de 7,5 m d'amplada a cada banda de l'eix, corresponent a la plataforma necessària en terreny planer, i unes franjes de 50 m més a cada banda corresponents al sòl no edificable segons la Llei d'Ordenació del Transport Terrestre.

1. Estructura general del territori.

1.1. Característiques generals.

La comarca del Pla de l'Estany es troba en una zona de transició entre la plana litoral i la muntanya mitjana interior. Per la banda de ponent trobem les alçades de la Mare de Deu del Mont i Rocacorba. Per la banda est, ens trobem amb un paisatge suau i ondulat de tossals i petites valls com les de Fontcoberta, Vilademuls, Terradelles, Pujals o Vilamarí. Les superfícies planes del centre, que són les que es troben associades al fenomen lacustre peculiar de la comarca, no són les més significatives en quant a extensió.

La vall del Terri ocupa la depressió delimitada pels últims turons que segueixen la línia de falla (Serrallonga, serralada de Camós, la Mota...) i els que el separen de la riera de Farga. El riu, al llarg del seu recorregut, presenta alguns indrets de major desnivell que permeten el seu aprofitament. Per la banda dreta rep nombrosos petits afluents de torrents i rierols que han pogut solcar el material margós que troben inicialment i que els permet arribar al Terri. En canvi, per la banda esquerra, aquest es troba poc alimentat, tret de quan recull el Garrumbert i el seu torrent Vall-Ilobera, confluència que no es dona fins a Cornellà. La resta del seu trajecte és paral·lel a la riera de la Farga.

A la comarca del Pla de l'Estany, a causa del seu caràcter marcadament mediterrani, la xarxa hidrogràfica està constituïda, principalment, per multitud de petites rieres i rierols. Aquests, amb el seu magre cabdal i marcada estacionalitat, juguen un paper clau en la distribució de la diversitat biològica de la zona.

Una de les característiques més remarcables de la comarca del Pla de l'Estany és la seva posició en el transvassament d'aigües des de la conca del Fluvià a la del Ter. Aquest fet, que es tradueix en un gran nombre de fonts i surgències que alimenten els rius i estanyols de la comarca amb aigües captades a la Garrotxa provoca que per aquests hi circuli molt més cabal del que seria d'esperar per les dimensions de la seva conca de recepció.

El riu Terri rep les aportacions d'aigua dels recs de desguàs de l'estany de Banyoles i de la riera Canaleta. És a partir del bosc dels Casalots, al veïnat de Mas Riera (límit sud de Banyoles), que se l'anomena Terri.

Neix a aproximadament a una alçada de 200 m sobre el nivell del mar, (dins del terme municipal de Banyoles) i aboca les seves aigües al riu Ter (dins del terme municipal de Sant Julià de Ramis), a 70 m sobre el nivell del mar. Al llarg del seu recorregut travessa diferents poblacions de la comarca del Pla de l'Estany: Banyoles, Porqueres, Cornellà del Terri, Palol de Revardit i Sant Julià de Ramis, aquest últim de la comarca del Gironès.

El riu Terri travessa el terme municipal de Cornellà del Terri en sentit oest-sud, desguassant a ell la majoria de les rieres del terme, i que són la de Garrumbert (provinent del Pla de Malianta), el Matamors (provinent de Camós), el Remençà, Borgonyà, Comanell i Revardit (aquest últim desguassa al Terri més avall del terme de Cornellà del Terri). La riera de la Farga, que discorre per l'extrem meridional del terme desemboca directament al riu Ter, fora de terme, a l'igual que el riu Terri.

Per la seva inclinació cap al sud-est, el Pla de Mata escorre al riu Terri les aigües que recull de l'estany, fet que indica el caràcter de receptor global d'aquest riu al qual arriben les aigües de la conca lacustre a través de cinc recs artificials que l'home ha drenat, i a través de la riera Canaleta.

Aquesta aigua superficial circula seguint la força gravitatòria del pendent en direcció d'oest a sud-est, cosa que, juntament amb les filtracions, és important per als possibles efectes contaminants.

1.2. Àmbit del Pla Especial.

L'àmbit esmentat compren la llera del riu Terri i dels seus afluents (el Revardit, el Remençà, el Garrumbert, el Comanell, la riera de Borgonyà, el Matamors i Marmanya) així com les franjes i els espais propers, els quals es troben assenyalats en els plànols del present document. També s'ha inclòs dins de l'àmbit del present pla especial la riera de Farga, que tot i que aboca les seves aigües directament al riu Ter

compta amb un recorregut prou important dins del municipi, per tenir en consideració la seva regulació.

L'àmbit d'aquest Pla especial es correspon amb la zona qualificada per les vigents Normes Subsidiàries de Planejament de Cornellà del Terri, com a Sistema de protecció dels cursos d'aigua, rius i rieres, dintre del terme municipal.

Presenta una superfície total aproximada de 170 Ha.

1.3. Infraestructura i serveis.

En l'àmbit objecte del present Pla especial es recull un conjunt patrimonial d'especial interès pels seus valors culturals, històrics, arquitectònics, hidrològics, industrials, agrícoles, i naturals que dona testimoni de la important diversitat d'activitats al llarg dels segles. Aquest patrimoni està format per edificacions i construccions industrials, agrícoles i religioses, i per instal·lacions hidràuliques, ponts, rescloses, guals i camins.

Prop del traçat del riu Terri, es troben localitzats els antics pobles d'origen medieval que formen part del municipi. La majoria d'ells presenten un especial interès pels seus valors culturals, històrics, arquitectònics.

També des de l'edat mitjana és te coneixement d'activitats relacionades amb l'ús de l'energia proporcionada per l'aigua. Des de els molins de farina els paperers i bataners, a les indústries tèxtils instal·lades a finals del segle XIX i principis del XX, constituint algun punt de gran interès des del punt de vista del patrimoni industrial.

Els darrers anys ha aparegut una nova forma de relació amb la natura i el riu, que ja no és una relació directament productiva. Cada vegada s'enten més la relació amb la natura per aconseguir unes necessitats d'oci, lleure i esbarjo. Aquestes necessitats comporten un canvi en el medi en forma de segona residència, augment de població que visita el territori etc.

1.4. Usos del sòl.

En l'estudi "*Cartografia dels hàbitats de l'entorn del Terri*" s'estableixen els diversos usos que ocupen l'àmbit del Pla especial i l'entorn més proper.

De les 184 Ha de superfície forestal s'han inventariat 0,86 Ha de boscos d'aciculifolis i 24,99 Ha de bosc dominat per alzines. De superfície dominada per matolls, brolles i bosquines hi ha 8,45 Ha. i de vegetació de ribera n'hi ha 42,3 Ha. D'afloraments rocallosos i altres materials geològics hi ha 0,75 Ha. Les 8,40 restants son zones de plantes anulas, prats secs i terrenys amb poc recobriment vegeal i per últim 25,08 Ha de recobriment vegetal molt antropitzat.

De les 167 Ha de zona de conreu hi ha 1,77 Ha en forma de guarets. Les 165,23 Ha restants son conreus en ús. Aixó equival a dir que el 43,1 % de la zona d'estudi son conreus (abandonats o no).

Als camins, carreteres i canals els correspon 6,83 Ha, 13,4 Ha son habitatges i 6,56 Ha (1,69 % del total) son instal·lacions ramaderes.

2. Anàlisi descriptiva del medi físic.

2.1. Clima i meteorologia.

El clima de la conca del riu Terri és mediterrani de tipus litoral. Es caracteritza per unes temperatures en general força suaus, amb hiverns de dies curts i de sol baix i amb els estius de dies llargs i el sol alt.

La temperatura mitjana anual és de 13-14 graus, amb un 62 % d'humitat, i 800 mm/any de pluja. No obstant aixó, i com a la resta de Catalunya, aquest territori es caracteritza per una notable irregularitat pluviomètrica, tant pel que fa a la seva freqüència interanual com en el seu repartiment al llarg de l'any.

Està sotmès a variacions relativament fortes i sobtades que donen lloc a extrems de temperatura i, especialment, de precipitacions causants de les sovint ràpides avingudes dels rius.

2.2. Geologia i morfologia.

"La conca del riu Terri es localitza sobre una vall amb una litologia formada per lutites vermelles, gresos i conglomerats pertanyents al Miocè superior i Pliocè del període Neogen de l'era cenozoica. En el fons de la vall, seguint la llera del riu Terri i els seus afluents trobem diverses litologies del període quaternari i concretament del Pleistocè inferior. Des de l'estany fins a Cornellà del Terri dominen els travertins, mentre que en els afluents i en el marge esquerra del riu dominen les graves de terrasses altes.

La conca de drenatge del riu Terri té una altitud que va des d'uns 70 m a l'aiguabarreig amb el riu Ter fins als 600 m de la serra de Rocacorba, on neix el Revardit. Tot i això es caracteritza per tenir un relleu poc elevat i no gaire abrupte en tot el seu sector oriental, mentre que a ponent comencen a sorgir diverses serres com la de Cal Gall i la de Pujarnol que donen un relleu més irregular, abrupte i elevat".

Font: "Cartografia dels hàbitats de l'entorn del Terri"

2.4. Hidrologia.

El sistema hídric del Terri es nodreix principalment de les aigües pluvials i de cinc recs provinents de l'estany de banyoles que li garanteixen una aportació d'uns 43.200 m³/dia. També hi aboquen aigua diverses rieres i torrents tals com la riera de Matamors, que davalla de la serra de Sant Patllari, el torrent de Remençà, la riera de Garrumbert, el Revardit, que davalla de la serra de Rocacorba, el torrent de Marimanya i el torrent de Riudellots, fins que desemboca al riu Ter, a prop de Medinyà.

Segons dades extretes de la Agència catalana de l'Aigua, el riu Terri té una aportació mitjana anual de 16,7 Hm³ i un cabal mitjà de 0,53 m³/sg.

Riu	Terri
Estació d'aforament	Banyoles
Anys estudiats	25
Aportació mitjana anual	16,7 Hm ³
Cabal mitjà	0,53 m ³ /sg
Cabal màxim	9,00 m ³ /sg
Data cabal màxim	12-11-88

L'àrea de la conca de drenatge no és molt gran, ocupant una superfície aproximada de 103 Km² amb un perímetre d'uns 45 Km de llarg.

"Les parts més baixes de la conca, coincidint amb la llera del Terri estan situades en una zona amb aqüífers consolidats amb permeabilitat per fissuració i/o carstificació, mentre que la resta de la conca de drenatge és poc permeable i sol presentar aqüífers locals."

Font: "Cartografia dels hàbitats de l'entorn del Terri"

2.5. Diagnosi del medi físic.

"Durant molts anys el riu Terri es trobava entre un dels rius més contaminats de Catalunya, degut principalment al fet que la major part de la població i de l'activitat industrial de la comarca es concentren en la seva vall.

Així els nuclis de Banyoles, Porqueres i Cornellà del Terri durant molt de temps han abocat les seves clavegueres directament al Terri. El nucli de Melianta a través del Garrumbert, i Camós i Palol a través del matamors i del Revardit, respectivament han efectuat el mateix de manera indirecta. També durant molt de temps el Terri ha rebut gran quantitat de productes químics i metalls pesants com a conseqüència de l'activitat de moltes empreses de Banyoles dedicades al tractament de pells i els abocaments d'indústries alimentàries (escorxadors etc.).

També es habitual trobar petits rierols de purins o altres substàncies que alimenten el Terri o algun dels seus afluents. L'abocament incontrolat de purins provoca un greu problema ambiental per la contaminació que es produeix del riu i de la capa freàtica.

La manca d'una vegetació de ribera important que assimili part dels nutrients facilita l'arribada d'aquests directament a l'aigua i dificulta el procés d'autodepuració que el riu per si sol duria a terme.

En l'actualitat els municipis de Banyoles, Porqueres, Cornellà del Terri i Camós estan connectats a la Depuradora d'Aigües Residuals, situada al costat del veïnat de Can Ferran, a Cornellà del Terri, la qual allibera les aigües d'aquests municipis aigües avall

del Terri, tot realitzant una funció més d'intermediari que no pas una planta de tractament.

Paral·lela a la sort dels rius corre la capa freàtica de vital importància per al subministrament d'aigua. La contaminació de les aigües superficials també provoca a la llarga la inevitable contaminació de les aigües subterrànies".

Font: "El medi natural a les comarques gironines, l'estat de la qüestió"

"Estudiant dades analítiques extretes de diverses fonts s'ha comprovat la manca de qualitat de les aigües que ja s'havia observat visual i olfactivament al camp.

Segons dades extretes de la xarxa de control d'aigües de l'Agència Catalana de l'Aigua, els valors de l'índex simplificat de qualitat de les aigües (ISQA) es troben als voltants de 80 a Cornellà del Terri.

S'observa que en l'estació de Sant Julià de Ramis els nivells d'amoni son molt alts, aixó també s'ha comprovat en els deu pous de la xarxa de control de la qualitat de les aigües subterrànies que té l'ACA dins de la conca del Terri. De fet, la comarca del Pla de l'Estany, està inclosa dins de les zones vulnerables als nitrats de Catalunya dins del marc de la directiva 91/686/CE del Consell de 12 de desembre de 1991. Aquests valors tant alts de nitrats corresponen majoritàriament a l'activitat ramadera realitzada a la zona i a una mala gestió de les dejeccions ramaderes.

Així doncs tot i que en diversos mesos s'observi una qualitat físico-química força alta no és suficientment constant pels organismes que hi ha de ".

Font: "Cartografia dels hàbitats de l'entorn del Terri"

Durant els treballs de camp realitzats per dur a terme el treball "Cartografia dels hàbitats de l'entorn del terr" es va prestar atenció i detectar aquelles accions que poguessin produir una afecció significativa tant a les aigües com a les comunitats vegetals i animals.

Les principals afeccions a l'àmbit objecte del present Pla Especial detectades en aquell estudi son:

- **Disminució del cabal del riu**, degut a l'existència de rescloses i a la quantitat de captació d'aigua amb motorets de benzina que hi ha al llarg del riu.
- **Contaminació del riu**, degut a abocaments de purins i a abocaments d'aigües residuals d'habitatges que no estan connectats a la xarxa de clavegueram.
- **Erosió de la llera**, degut a l'eliminació del bosc de ribera i també a terraplens realitzats per augmentar la superfície dels camps de conreu, ocupant part de la zona de Domini Públic Hidràulic i reduint la secció del riu. En moments de crescuda del riu l'aigua augmenta la velocitat guanyant força erosiva i s'emporta el sòl sense la protecció del bosc de ribera.

2.6. Propostes de gestió del medi físic.

En el treball "*Cartografia dels hàbitats de l'entorn del terrí*" es proposen de forma esquemàtica algunes propostes per millorar el riu Terri i el seu entorn.

a) Per millorar la qualitat de les aigües:

- Estudiar un sistema global de gestió de les dejeccions ramaderes de la conca del Terri.
- Estudiar el sistema de clavegueram de Banyoles i comprovar que estigui ben dimensionada la seva capacitat de desguàs. S'ha d'evitar que les aigües pluvials vagin a les clavegueres.
- Estudiar la connexió a la xarxa de clavegueram dels nuclis de població i de les masies de la zona. En cas de no estar connectats s'ha de comprovar que tinguin sistemes de depuració adients.
- Reflexió a nivell del planejament sobre la autorització per la construcció de noves granjes o per l'ampliació de les existents.

b) Per millorar l'erosió de la ribera.

- Respectar la zona del Domini Públic Hidràulic.
- Evitar plantacions amb terraplens al costat de la llera, S'haurien de suavitzar aquells talusos que no siguin naturals .

c) **Per reduir la progressiva antropogenització de la plana d'inundació del Terri.**

- Delimitar la zona de Domini Públic Hidraulic i les zones de servitud i adaptar el planejament urbanístic a la situació.
- Reclassificació dels usos admesos dins de les zones inundables.
- Rescatar dels particulars terres que es troben dins del Domini Públic Hidraulic.

3. ANÀLISI DESCRIPTIVA DELS SISTEMES NATURALS.

3.1. Comunitats vegetals i animals.

En "*El medi natural a les comarques gironines, l'estat de la qüestió*" , es descriu com les zones planeres de la Vall del Terri situades a la vora del riu, per la seva fertilitat i proximitat a l'aigua, han estat utilitzades com a camps de conreu, provocant la disminució progressiva de la vegetació situada a l'entorn de la corrent d'aigua. D'aquesta manera, actualment tant sols en els marges d'elevats pendents vora del riu, precisament per la seva inutilitat pel cultiu, hi resten alguns símptomes de l'antic bosc de ribera.

Aquests factors han portat que les pollancredes, el més important dels cultius arran de riu, hagin vingut a substituir els antics boscos de ribera.

"La vegetació que s'ha localitzat al llarg del riu Terri i al seva zona de ribera consisteix en la gran majoria a espècies al·loctones, quedant la vegetació natural relegada a aquells llocs més inaccessibles. Dominen la ribera, els pollancre, el plataner i les robínies.

Tot i aixó, s'observen varies espècies que ens indiquen el tipus de vegetació que hauria d'haver al llarg d'aquest riu en estat natural. Entre aquestes el freixe de fulla gran és la més abundant i junt a alguns exemplars de vern ens indiquen que antigament aquest riu hauria estat envoltat per una verneda que per les característiques de la llera hauria constituït un bosc de galeria. De fet, en alguns trams els plataners formen un bosc amb aquesta tipologia. Hi ha diverses plantes en el

sotabosc que també ens indiquen el tipus de bosc que hauria de tenir aquest riu de forma natural. Entre aquestes destaca alguns exemplars de *Carex pendula* que es típic de la verneda.

Conforme ens allunyem de la llera existeixen grans plantacions de pollancre i plataners que s'alternen en una plana amb una superfície ocupada majoritàriament per conreus de blat de moro i cereals. Solament entre aquestes apareix algun petit clar d'alzinar, que sovint va acompanyat per algun roure martinenc.

En quant a les comunitats animals existents en el riu Terri es resumeixen en el següent llistat:

- Peixos: bagra, barb de muntanya, carpa.
- Ocells: abellerol, aligot, anec coll-verd, blauet, cargolet, cogullada vulgar, còlit gris, cuereta blanca, cuereta torrentera, gaig, garça, mallerenga cuallarga, merla, oreneta, pardal comú, picot garser, picat verd, pit roig, polla d'aigua, rossinyol bastard, tallarol de casquet, tudó.
- Mamífers: Guineu, porc senglar, teixó, visó americà".

Font: "Cartografia dels hàbitats de l'entorn del Terri"

3.5. Diagnosi dels sistemes naturals.

Durant els treballs de camp realitzats per dur a terme el treball " Cartografia dels hàbitats de l'entorn del Terri " es va prestar atenció i detectar aquelles accions que poguessin produir una afecció significativa tant a les aigües com a les comunitats vegetals i animals.

Les principals afeccions a l'àmbit objecte del present Pla Especial detectades en aquell estudi son:

- **Pèrdua de comunitats autòctones**, degut a noves plantacions bàsicament de plàtans i pollancre que arriben molt a prop de la llera. O també per la substitució en molts llocs per l'ampliació dels camps de conreu.
- **Efecte barrera**, degut a les rescloses que afecten principalment a la fauna ictícola.

3.6. Propostes de gestió dels sistemes naturals.

En el treball "" *Cartografia dels hàbitats de l'entorn del Terri* " es proposen de forma esquemàtica algunes propostes per millorar el riu Terri i el seu entorn.

a) Per millorar l'hàbitat ictícola:

- Millorar la qualitat de l'aigua per proporcionar un hàbitat ictícola suficientment apte per la vida dels peixos.
- Estudiar l'eliminació de les rescloses inutilitzades que es troben al llarg del riu. Quan això no sigui possible, s'hauria d'estudiar un cabal mínim que garantís un bon hàbitat aquícola sota la resclosa i afavorir la connexió de les poblacions ictícoles que en aquests moments no tenen connexió aigües amunt.

b) Per millorar la naturalitat del bosc de ribera:

- Talar les plantacions que es troben dins de la zona de Domini Públic Hidràulic i deixar-la colonitzar per la vegetació natural.
- Progressiva introducció de verns i freixes en les zones que pertanyen al Domini Públic Hidràulic.

4. El Patrimoni Cultural.

El territori de la Vall del Terri ha estat un espai ocupat des de temps antics per l'home. Es té constància de jaciments del paleolític prop del mas Sureda i a la terrera d'en Ginesta. També s'han trobat restes de vil·les romanes en diferents llocs del municipi i un forn de ceràmica prop d'Armadàs.

D'època més moderna son de destacar els ponts medievals que travessen el Terri, un, a l'altura de Sords, i l'altra a prop de Sant Andreu del Terri.

Lligat a l'aprofitament de l'aigua del Terri, a més de les rescloses, els safareigs i les fonts trobem les edificacions d'el Molí Vell i la Fàbrica, de Borgunyà tots dos.

El patrimoni arquitectònic és format bàsicament pels nuclis de població dels antics pobles d'origen medieval que actualment formen part del municipi, les esglésies parroquials, masos i cases fortificades.

BORGUNYÀ

L'antic poble de Borgunyà es troba situat al marge esquerra del riu Terri. Està format per l'agrupació d'edificacions rurals que es recolzen sobre l'eix ordenador que conforma el camí d'accés al nucli i que el travessa. Davant l'església es conforma un petit espai de relació.

Tradicionalment ha estat un indret d'on s'ha tret profit de l'aigua del riu Terri, que s'utilitzava inicialment per la farga d'aram, durant els segles XVIII i XIX es va utilitzar pels molins paperers (n'hi varen haver tres) i més tard, per les fabricques de teixits.

ESGLÉSIA DE SANT JOAN (S. XII– XVIII)

Església d'origen romànic d'una sola nau amb volta i àbsis semicircular de carreus. Exteriorment l'àbsis és rematat amb una cornisa que descansa sobre arquacions llombardes.

De l'edifici primitiu només es conserva l'àbsis romànic. La volta que cobreix la nau, la porta principal i la capella lateral són del segle XVIII

LA BASTIDA

Antiga casa fortificada del segle XIV amb moltes reformes al llarg dels segles. Presenta un petit pati d'accés en el qual hi ha una cisterna amb brocal de pedra del segle XVI i una escala de pedra del segle XVIII. L'escala condueix a l'antic oratori i a les diferents estances, algunes de les quals presenten restes de pintures. En el angle nord-oest es conserven restes de l'antiga torre.

L'origen de La Bastida va lligat al llinatge del mateix nom, del qual s'en tenen notícies l'any 1314.

ANTIGA FÀBRICA

Construcció industrial de finals del segle XIX que segueix la tipologia de les edificacions industrials de l'època amb paraments plans i obertures de composició vertical. La xemeneia d'obra de fàbrica, presenta una base de planta quadrada i la resta és cilíndrica.

Aquesta fàbrica tèxtil és una de les que va permetre a Borgonyà mantenir-se com a centre industrial més important de la Vall del Terri.

EL MOLÍ VELL

Es tenen notícies que l'any 1749 era un molí paperer, on abans hi havia hagut una farga, utilitzat per en Miquel Lloses que l'any 1762 va ser nomenat paperer oficial de la ciutat de Girona. L'any 1815 es va abandonar la producció de paper en aquest molí.

CORTS

Antic poble situat dalt d'un turó a la banda dreta de la riera Matamors. És format per l'agrupació de construccions rurals al voltant de l'església. Les edificacions es recolzen sobre els diferents camins d'accés al nucli, formant una trama irregular que conforma una petita plaça en la seva part central davant de l'església

L'indret ja era habitat a l'època romana, com o demostren les restes trobades als jaciments de Cal Menut i Cal Ferraric. Els primers documents trobats son del segle X, en que apareix amb el nom de "Curtes" que ben aviat va derivar cap a la forma "curtibus", nom llatí que defineix els tancats per el bestiar que hagessin pogut existir en aquest indret.

Interessant la visió que es té del poble, enfilat dalt del turó, des de la carretera C-150 sobresortint de la plana agrícola i que es podria perdre amb la urbanització del sector industrial proper.

ESGLÉSIA DE SANT JULIÀ (S. XII)

Església d'origen romànic construïda sobre l'estructura d'una antiga església del segle XI. És d'una sola nau amb volta de canó lleugerament apuntada i àbsis semicircular. Posteriorment se li va afegir una nau lateral coberta amb volta d'aresta gòtica, claus de volta i nervis en diagonal. La portada d'accès és romànica, amb dos arcs dovellats de mig punt en degradació adornat amb figures vegetals i animals. La ferramenta de la porta en espiral i el forrellat en forma de serp, de ferro forjat, són propis del romànic.

PALOL DE FARGA

Veïnat d'origen medieval emplaçat a l'extrem nord del municipi, entre la plana agrícola i les ondulacions boscoses. Forma part de l'antic poble de Pujals dels Pagesos. En el veïnat s'han trobat trossos de ceràmica i restes de construccions romanes que indiquen l'existència en aquest lloc d'una vila romana de certa importància econòmica.

El veïnat es format per l'agrupació d'antigues masies, algunes de les quals presenten elements d'interès històric. La estructura del veïnat ve donada per les edificacions que conformen el nucli i la seva pròpia ordenació.

POU DEL GLAÇ

Antiga construcció tradicional de planta circular i coberta per una volta de pedra que s'utilitzava per a guardar el gel.

PUJALS DELS CAVALLERS

Antic poble a l'esquerra del riu Terri situat a la part més alta de la serra que separa les vessants del Garrumbert i el Farga. Està format per l'església i varies masies agrupades al seu entorn. Les construccions són bàsicament de pedra amb llindes i brancals de pedra a les obertures.

Inicialment la seva grafia era "Podialibus militum". El llinatge de Pujals es coneix a partir de l'any 1019.

ESGLÉSIA DE SANTA EULÀLIA (S. XI)

Església d'origen romànic d'una sola nau amb volta de mig punt, àbsis semicircular i campanar d'espadanya al que s'hi accedeix per una escala de pedra adossada a la façana principal. Les dues petites capelles laterals i la sagristia van ser construïts el segle XVII.

La portalada d'accès és amb arc de mig punt dovellat. La porta presenta ferramentes en espiral i el pany amb forma de serp, son de ferro, propis del romànic.

LA TORRE

Edifici senyorial de planta rectangular amb una torre de planta quadrada coberta a quatre aigües. En la façana principal hi ha una finestra gòtica d'arc conopial amb arquets i impostes ornades.

L'actual construcció conserva algunes estructures del segle XV i presenta afegits i reformes considerables d'èpoques posteriors.

PUJALS DELS PAGESOS

Antic poble situat a la marge esquerra del riu Terri, sobre la serra que divideix la vall del Terri i de la Farga. És format pel nucli principal amb l'església i la rectoria adossada i una sèrie de masies escampades.

Originàriament havia sigut un veïnat depenent de Pujals dels Cavallers. En ell hi vivien els pagesos que depenien dels senyors de Pujals dels Cavallers. Durant el segle XI assolí personalitat pròpia.

ESGLÉSIA DE SANTA MARIA (S. XII)

Església d'origen romànic d'una sola nau amb volta apuntada, i absis semicircular amb finestra bicònica i cornisa de pedra emmotllurada. Es conserven restes de l'antic campanar d'espadanya, l'actual campanar és del segle XIX. Durant el segle XVIII es va reformar l'església i es van construir dues capelles laterals.

CREU DE TERME (S.XVII)

Creu de terme de ferro sobre un monòlit i una base de pedra, situada a 100 m de l'església de Pujals dels Pagesos, al costat de Can Ferró, que senyala l'antic terme de Sords.

PONT-XETMAR (ANTIC CAMÍ DE GIRONA A BANYOLES)

Conjunt d'edificacions rurals recolzades al llarg de l'antic camí de Girona a Banyoles, eix ordenador del veïnat. El nom del veïnat prové de la família Xetmar que va dominar el castell i el poble de Cornellà al segle XIV. Van fer construir el pont que porta el seu nom sobre el riu Remença, extenent-se el nom a tot el veïnat.

A més del pont és interessant la casa Pinjolan, amb aspecte de casa fortificada, i la capella dedicada a Sant Jaume.

SANT ANDREU DEL TERRI

Antic poble situat a la dreta del riu Terri. Es format per un nucli amb l'església i una masia, i varies masies disperses.

Fins el segle XVIII, en que esdevingué lloc real bona part d'aquestes terres pertanyien als benedictins, com ho demostren els documents trobats dels segles IX i X. Però l'església hi va continuar mantenint grans propietats fins la desamortització del segle XIX.

Sant Andreu del Terri va ser cap del municipi del mateix nom fins l'any 1976, en que fou agregat al municipi de Cornellà del Terri.

ESGLÉSIA DE SANT ANDREU (S. XII)

Església d'origen romànic d'una sola nau i àbsis semicircular. Presenta l'accés per una façana lateral amb un portal de mig punt decreixent. Les parets son fetes de carreus de pedra, amb una cornisa de pedra a la part superior de les dues façanes laterals. El campanar, al qual s'hi accedeix per una escala exterior, va ser construït el segle XV. La ferramenta de la porta d'accés és d'origen romànic.

PONT MEDIEVAL (S. XV-XVI)

Antic pont medieval sobre el riu Terri format per tres arcs de mig punt fets amb carreus de pedra ben tallats. L'arc central és de majors dimensions que els dos laterals.

Una estructura de perfils i xapa de ferro situada a la part superior, construïda a finals del segle XIX o principis del segle XX, permet augmentar l'amplada de pas

SANTA LLOGAIA DEL TERRI

Antic poble situat a la banda esquerra del riu Terri format per l'agrupació de construccions tradicionals al voltant de l'església, formant una ordenació irregular que conforma una petita plaça en la seva part central, davant de l'església.

En aquest lloc hi havi hagut una antiga vila romana com ho demostren les restes de ceràmica, enterraments i murs trobats durant el segle XIX. La documentació més antiga trobada que fa referència al poble és dels segles XII-XIII.

ESGLÉSIA DE SANTA LLOGAIA DEL TERRI

Església d'origen romànic modificada al llarg dels segles. La planta és d'una sola nau coberta amb volta de canó i àbsis semicircular. Les quatre capelles laterals són de construcció posterior. El portal d'accés és d'estil renaixentista format per carreus de pedra emmotllurats, a la part central de la llinda hi ha una fornícula amb una imatge. En el seu interior es conserva una pica baptismal d'origen romànic.

CAN GELI (S. XVI-XVII) I CAPELLA DE SANT MIQUEL (S.XIX)

Antic edifici senyorial, amb portal dovellat i finestres emmarcades per carreus i llindes de pedra, algunes formant cantonera. En el seu interior algunes sales presenten voltes i les obertures són emmarcades amb carreus emmotllurats. Les llindes de les portes interiors presenten inscripcions cisellades a la pedra, datades al segle XVII.

L'actual capella de Sant Miquel s'aixeca sobre les restes d'una antiga església d'origen romànic que fou cremada durant la guerra dels Remences.

SORDS

Antic poble d'origen medieval situat en el marge esquerra del riu Terri. Es format per un nucli principal amb l'església i l'antiga rectoria, la resta es compon de veïnats i masies escampades.

Aquest lloc apareix documentat per primera vegada l'any 986 en el qual ja existia una església dedicada a Sant Esteve.

ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE

Església de planta romànica que manté l'àbsis de l'estructura originària. Actualment està formada per una nau central i dues de laterals més petites, resultat de la important reforma efectuada a la nau durant el segle XVIII. És interessant l'espai tancat davant de la façana principal configurat pels nínxols del cementiri, el reliquiari amb un portal situat a la part inferior, i els murs que el separen de l'exterior.

PONT MEDIEVAL

Pont medieval de tres arcs sobre el riu Terri. Els arcs són fets amb carreus de tamany regular, el central de major dimensió que els dos laterals.

El pont constitueix una de les imatges típiques del poble de Sords.

CREU DE TERME (S. XVII)

Antiga creu de terme de ferro i pedra sobre una base de pedra de forma quadrada que senyala l'antic terme de Sords.

CORNELLÀ DEL TERRI

El nucli de Cornellà del Terri, té el seu origen en el recinte de l'antic castell emplaçat al voltant de la capella de Sant Antoni. Del castell en queden pocs vestigis, excepció de la capella i el fossat el qual es manté en la seva major part.

El seu desenvolupament es va realitzar seguint el traçat de l'antic camí de Girona a Banyoles, amb edificacions ordenades en raval recolzades en aqueell eix, l'actual carrer del Carme.

Amb la construcció de la nova carretera de Girona a Banyoles el poble es va estendre cap a sud-oest per tal d'enllaçar amb el nou vial, amb la prolongació de la carretera de Medinyà cap aquest nou eix viari.

CASTELL DE CORNELLÀ

Per documents trobats es pot saber que a l'any 1133 el castell ja estava construït. En els documents es parla del llinatge dels Cornellà fins que durant el segle XIV el castell i el poble passen a mans de la família Xetmar. L'any 1367 el rei va autoritzar l'enderrocament del castell, deixant una part (torre de Palet) com hospital, que l'any 1867 encara funcionava. Actualment es conserva parcialment en un edifici proper a la plaça del poble.

CAPELLA DE SANT ANTONI

Capella d'origen romànic d'una sola nau i àbsis semicircular amb un pòrtic adossat a la façana de migdia, de construcció posterior, on hi ha l'accés a través d'un portal dovellat. La nau és coberta amb una volta de canó apuntada i l'àbsis amb volta de quart d'esfera. La façana és rematada per un petit campanar d'espadanya. A la part superior de la façana de migdia es conserven restes de pintures ornamentals.

Alguns autors afirmen que fou la capella del castell de Cornellà del Terri i, posteriorment, de l'hospital dels pobres.

L'edifici va ser restaurat els anys 1993-94. Actualment és propietat del Bisbat de Girona, el qual ha cedit el seu ús a l'Ajuntament de Cornellà del Terri.

ESGLÉSIA DE SANT PERE (S. XVIII)

Església d'una sola nau amb àbsis poligonal. Presenta sis capelles laterals, en planta baixa, distribuïdes simètricament a cada costat, , que es converteixen en galeria a la planta superior.

L'actual església va ser construïda durant el segle XVIII sobre les restes de l'antiga església que ja existia al segle X, de la qual només es conserven algunes restes del mur d'orient amb una petita porta dovellada tapiada.

Inicialment la façana principal presentava una interessant portalada barroca, que fou profundament alterada l'any 1936 per donar-li major amplada.

VEÏNAT DE LES CASES NOVES - CARRER DEL CARME (ANTIC CAMÍ DE GIRONA A BANYOLES.)

Conjunt fruit de l'ordenació en raval seguint el traçat de l'antic camí de Girona a Banyoles. Es tracta d'un conjunt de cases unifamiliars entre mitgeres construït durant el segle XVIII, actualment rep el nom de carrer de Montserrat. En algunes llindes apareixen les següents dates: 1770, 1772

Seguint el traçat de la carretera vella, en direcció a Cornellà, hi ha un conjunt de característiques semblants però de construcció posterior (S. XIX), aquesta tram actualment rep el nom de carrer del Carme. En un extrem de la façana de la casa núm. 27 hi ha una fornícula del s. XIX amb una imatge de la Verge del Carme. En algunes llindes apareixen les següents dates: 1817, 1822, 1834, 1843, 1883

RAVÓS DEL TERRI

Antic poble d'origen medieval situat dalt d'un turó a la vora dreta del riu Terri, a la banda sud-oest del municipi. Està format per cases de pagès, aïllades o agrupades a l'entorn del castell recolzades sobre els camins d'accès al nucli seguint un traçat irregular que conforma una plaça davant de l'església.

Els primers documents que esmenten el nom del poble son de l'any 1144 que apareix amb la forma llatina de "Rogationibus". En documents del segle XIV encara apareix aquest nom. Fins la desamortització del segle XIX el castell i l'església eren propietat del Capítol de la Catedral de Girona que hi anava en peregrinació a fer-hi les seves rogatives en temps de calamitats.

Des de l'any 1976 Ravós del Terri està integrat al municipi de Cornellà del Terri.

ESGLÉSIA DE RAVÓS (S. XII-XIII)

Església d'origen romànic d'una sola nau i àbsis semicircular amb pilastres i arquets lombards. L'interior de la nau és cobert amb una volta de canó lleugerament apuntada, presenta quatre arcs torals i una cornisa de pedra. A la volta del presbiteri es conserven unes pintures murals de l'epoca romànica (XII-XIII) que representen el Pantocrator i els quatre evangelistes. La capella lateral és del construcció posterior, possiblement del segle XVIII.

Originariament havia estat la capella del castell de Ravós, que es troba al seu costat.

CASTELL DE RAVÓS (S. XII-XIII)

Construcció de planta quadrangular desenvolupada al voltant d'un pati interior. Conserva bona part de l'estructura de les façanes de llevant i de migdia amb dues torres circulars i restes de merlets. L'accés principal es troba a la façana de migdia amb un portal amb llinda de dovelles tallades.

Segons Riquer i Monreal el castell formava part de la línia defensiva situada al nord de Girona. Fou propietat de l'església fins la desarmortització del segle XIX que va esdevenir casa de pagès.

4.2. Estat en que es troba el patrimoni.

El patrimoni cultural del municipi de Cornellà del Terri es manté en diferents graus de conservació. En aquests moments el que es troba en pitjor estat és el Molí de Borgunyà que presenta una part important del mateix en estat quasi ruïnós. Si no

s'actua d'immediat ens podem trobar amb un dels elements més significatius de la relació entre el poble de Cornellà i el riu que ja no es pugui aprofitar.

Tots aquests elements del patrimoni es troben protegits per les vigents Normes Subsidiàries de Cornellà del Terri dins del seu "Catàleg d'edificis, construccions, i terrenys del municipi de Cornellà del Terri, a protegir pel seu valor històric, artístic, urbanístic, arquitectònic i paisatgístic".

4.3. Propostes d'intervenció.

- Rehabilitació i reutilització del Patrimoni (antic molí de Borgunyà, ponts romànics de Sords i Sant Andreu del Terri).

- Reutilització d'alguns edificis com a museu o element lligat amb el sistema fluvial del Terri.

- Recuperar antigues fonts i aprofitar els espais dels antics safareigs per crear zones de descans i esbarjo al costat del riu.

- Incloure els elements més significatius del patrimoni cultural dins de rutes que es puguin desenvolupar al llarg de la Vall del Terri.

5. Els camins rurals.

5.1. Descripció de la xarxa de camins rurals existents.

El sistema general viari del municipi es completa amb una xarxa de camins rurals que enllacen tots els antics pobles i veïnats, arribant fins i tot a connectar amb nuclis dels municipis veïns. Aquesta xarxa viària secundària, que serveix a tot el territori rural, realitza a més una funció estructural i permet confeccionar una trama de comunicacions completa dins d'aquest territori.

Es detecta que la xarxa actual de comunicació ha quedat força reduïda al trànsit rodat, tot i que la distància entre nuclis és molt petita. Es veu una preocupació existent per a la pèrdua de camins d'ús peatonal que havien connectat els diferents nuclis del municipi. El ritme de vida actual, i les necessitats de la gent han fet que aquests camins poc a poc es deixessin d'utilitzar i molts d'ells es conserven només en la memòria de la gent gran .

Recuperar i senyalitzar aquesta xarxa de camins facilitaria als nou vinguts i a les noves generacions conèixer millor el municipi en el qual viuen. Cal tenir en compte que l'ús que actualment es pot donar a aquests camins no és el mateix que tenien fa 50 anys, i per tant és important relacionar la utilització d'aquests camins amb l'oci i amb l'interès creixent de la gent pel contacte amb el medi natural.

La xarxa bàsica de camins rurals del municipi de Cornellà del Terri que connecten els diferents nuclis de població, contemplats en el "*Projecte de recuperació de la xarxa bàsica de camins de la Vall del Terri*" són:

1. Camí de Borgonyà a Pujals dels Cavallers
2. Camí de Borgonyà a Corts
3. Camí de Corts a Cornellà del Terri
4. Camí de Borgonyà a Cornellà del Terri.
5. Camí de Sorts a Pujals dels Cavallers
6. Camí de Sorts a Pujals dels Pagesos (tram a i tram b)
7. Camí de Pujals dels Pagesos a Pujals dels Cavallers
8. Camí de Sords a Santa Llogaia del Terri

9. Camí de Sords a Ravós
10. Camí de Ravós a Sant Andreu del Terri
11. Camí de Pujals dels Pagesos a Sant Andreu del Terri
12. Camí de Pujals dels Pagesos a Santa Llogaia del Terri
13. Camí de Pujals dels Pagesos a Palol de Farga alba
14. Camí de Sorts a Cornellà del Terri
15. Camí de Pujals dels Cavallers a Palol de Farga
16. Camí de Ravós a Santa Llogaia del Terri.

Camí Número 1: Borgonyà - Pujals dels Cavallers

Longitud: 1600 m.

Punts d'interès:

- L' església de St. Joan de Borgonyà. (Pi.1)
- El rentador de la riera.
- Els masos de Pujals dels Cavallers.
- L'església de Sta. Maria de Pujals dels Cavallers (Pi.8)

Camí Número 2: Corts-Borgonyà

Longitud: 1750 m.

Punts d'interès:

- L' església de St. Julià de Corts. (Pi.5)
- El rentador de la riera del Remençà
- Les gorgues de la riera del Remençà
- El Molí de Borgonyà (Pi.4)
- L' església de St. Joan de Borgonyà. (Pi.1)

Camí Número 3: Cornellà del Terri-Corts.

Longitud: 2875 m.

Punts d'interès:

- L' església de St. Pere de Cornellà. (Pi.22)
- Veïnat de les Cases Noves – Carrer del Carme (Pi. 23)
- Pont-Xetmar (Pi.12)
- L' església de St. Julià de Corts. (Pi.5)

Camí Número 4: Cornellà del Terri-Borgonyà

Longitud: 1715 m.

Punts d'interès:

- L' església de St. Pere de Cornellà. (Pi.22)
- Veïnat de les Cases Noves – Carrer del Carme (Pi. 23)
- La Bastida de Borgonyà (Pi.2)
- L' església de St. Joan de Borgonyà (Pi.1)

Camí Número 5: Pujals dels Cavallers – Sords

Longitud: 1760 m.

Punts d'interès:

- L' església de Sta. Maria de Pujals dels Cavallers (Pi.8)
- La Torre de Pujals dels Cavallers (Pi.9)
- Mas Pardal
- L' església de St. Esteve de Sords (Pi.17)

Camí Número 6a: Tram: Sords- Pujals dels Pagesos

Longitud: 2610 m.

Punts d'interès:

- L' església de St Esteve de Sords. (Pi.17)
- L' església de Sta. Maria de Pujals dels Pagesos (Pi.10)

Camí Número 6b: Tram Pujals dels Pagesos- Sords

Longitud: 2880 m.

Punts d'interès:

- L'església de Sta. Maria de Pujals dels Pagesos (Pi.10)
- Creu del Terme de Pujals dels Pagesos (Pi.11)
- L'església de St Esteve de Sords. (Pi.17)

Camí Número 7: Pujals dels Cavallers – Pujals dels Pagesos

Longitud: 1900 m.

Punts d'interès:

- L'església de Sta. Maria de Pujals dels Cavallers (Pi.8)
- La Torre de Pujals dels Cavallers (Pi.9)
- Creu del Terme de Pujals dels Pagesos (Pi.11)
- L'església de Sta. Maria de Pujals dels Pagesos (Pi.10)

Camí Número 8: Sords-Santa Llogaia

Longitud: 2475 m.

Punts d'interès:

- L'església de St. Esteve de Sords. (Pi.17)
- L'església de Santa Llogaia (Pi. 15)

Camí Número 9: Sords-Ravós

Longitud: 2600 m.

Punts d'interès:

- L'església de St. Esteve de Sords. (Pi.17)
- El pont medieval (Pi.18)
- La creu de terme (Pi. 19)
- L'església de Ravós (Pi. 24)
- El castell de Ravós (Pi. 25)

Camí Número10: Tram: Ravós del Terri - S. Andreu del Terri Longitud: 2140 m.

Punts d'interès:

- L' església de Ravós (Pi. 24)
- El castell de Ravós (Pi. 25)
- Església de Sant Andreu (Pi. 13)

Camí Núm.11: Tram: S. Andreu del Terri – Pujals dels Pagesos Longitud: 7900 m.

Punts d'interès:

- Església de Sant Andreu (Pi. 13)
- Pont Medieval de Sant Andreu (Pi. 14)
- Església de Sta. Maria de Pujals dels Pagesos (Pi.10)
- El tram de que va de la casa nova al camí que porta a Can Gambis .

Camí Núm. 12:Tram: Pujals dels Pagesos – Sta. Llogaia del Terri Longitud: 3135 m.

Punts d'interès:

- Església de Sta. Maria de Pujals dels Pagesos (Pi.10)
- Creu del Terme de Pujals dels Pageos (Pi. 11)
- Església de Santa Llogaia del Terri (Pi. 15)

Camí Núm.13: Tram: Pujals dels Pagesos – Palol de Farga Longitud: 2050 m.

Punts d'interès:

- Església de Sta. Maria de Pujals dels Pagesos (Pi.10)
- Creu del Terme de Pujals dels Pagesos (Pi. 11)
- El nucli de Palol de Farga (Pi. 6)

Camí Núm. 14: Tram: Cornellà del Terri-Sords

Longitud: 630 m.

Punts d'interès:

- Capella de St. Antoni (Pi. 21)
- El rentador de Sords
- El pont medieval de Sords (Pi. 18)
- Creu del Terme de Sords (Pi. 19)
- Església de St. Esteva de Sords (Pi. 17)

Camí Núm. 15: Tram: Pujals dels Cavallers – Palol de Farga

Longitud: 2645 m.

Punts d'interès:

- L'església de Sta. Maria de Pujals dels Cavallers (Pi. 8)
- La Torre de Pujals dels Cavallers (Pi. 9)
- El nucli de Palol de Farga (Pi. 6)

Camí Número16: Tram: Santa Llogaia del Terri - Ravós

Longitud: 1945 m.

Punts d'interès:

- L'església de Santa Llogaia (Pi. 15)
- La creu del Terme de Sta. Llogaia
- Els rentador de Santa Llogaia.
- L'església de Ravós del Terri (Pi. 24)
- El Castell de Ravós del Terri (Pi.25)

5.2. Accessibilitat als espais naturals.

En general es pot dir que la xarxa es bastant completa i és utilitzada en aquells trams que es troben en bon estat. Alguns trams passen per vials que s'han convertit en urbans, d'altres s'han perdut degut a que actualment no s'utilitzen o s'han perdut sota camps llaurats.

Durant el recorregut pels diferents camins, trobem diferents punts que permeten al visitant de gaudir de vistes extenses del municipi, dels diferents nuclis de població i de la llera del riu Terri.

Alguns dels camins permeten el pas de vehicles rodats, en canvi d'altres són únicament d'ús peatonal degut a la seva amplada i característiques. Cadascun dels camins connecta els diferents nuclis que hi ha al municipi, però a més a més permeten l'accés als diferents masos dispersos pel municipi cosa que afavoreix el manteniment del patrimoni.

5.3. Propostes d'intervenció contemplats en el "*Projecte de recuperació de la xarxa bàsica de camins de la Vall del Terri*".

- Desbrossar i acondicionar camins. Per a fer transitables els camins, en alguns trams es precisa només d'una neteja o desbrossada, en canvi en d'altres l'actuació consistirà en acondicionar el ferm o el paviment (depèn de cada cas):
- Obertura de camins. En els casos en què el camí ha desaparegut o s'ha perdut degut a la seva poca utilització, caldrà procedir a la seva recuperació amb una actuació més important que pot comportar la realització d'algun tipus d'obra.
- Senyalització amb l'objectiu de descriure la xarxa de camins, identificar cada un dels itineraris i els punts d'interès per on transcorren i senyalitzar punts d'interès propers als camins. Els senyals identificatius es situen en punts claus del camí, tal com encreuaments i pas per nuclis habitats.

- Adequació d'àrees públiques de repós i esbarjo en zones d'especial interès dels camins i instal·lació de mobiliari adequat.
- Creació de passeres per travessar el riu en llocs on antigament havia existit un pas, per connectar camins.
- Creació d'itineraris peatonals (o amb bicicleta) que formant part de la xarxa de camins rurals del municipi, permetin recorreguts propers al riu, creant una serie de passeigs fluvials.

Bibliografia i documents de referència:

- Dolors Casanovas. "Normes Subsidiàries de Planejament de Cornellà del Terri". 1985. Aj. de Cornellà del Terri
- Alba Argeric, Lluís Bosch, Dolors Casanovas, Eva Comas, Jordi Figueras. "Auditoria Ambiental del municipi de Cornellà del Terri". 2002. Aj. de Cornellà del Terri
- Alba Argeric, Lluís Bosch, Dolors Casanovas, Eva Comas. "Projecte de recuperació de la xarxa bàsica de camins de la Vall del Terri". 2001. Aj. de Cornellà del Terri
- Alba Argeric, Josep M. Utgé. 1999. "Diagnosi de l'estat de conservació i proposta de restauració de la riera Comanell". Ajuntament de Cornellà del Terri
- **Infoambiental 10**. Barcelona 4 de maig de 2001. Generalitat de Catalunya. Departament de Medi Ambient
- "El medi natural a les comarques gironines, l'estat de la qüestió" "El Pla de l'Estany" M. Coma, J. Figueras, J. Gratacós i J. Porxas. Banyoles 1992.
- "Manual del codi de bones pràctiques agràries". 2002. Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. Direcció General de producció agrària i innovació rural.
- NaturGest, S.L.. 2001. "Cartografia dels hàbitats de l'entorn del riu Terri".
- Martirià Figueras. "Programa de recuperació i ús sostenible del riu Terri (PRUST). Projecte bàsic de creació d'itinerari paisatgístic al riu Terri". Departament de Medi Ambient.
- D. Saurí, A. Ribas, E. Sorribas, D. Roset "Les auditories ambientals a petites escales: una aplicació a la conca del Daró". Col·lecció Fontanetum-1. Aj. de La Bisbal d'Empordà. Octubre 1995.
- J. Portella Comas "Cornellà del Terri" ed. Quaderns de la Revista de Girona. 1985
- J. Botet i Sisó "Geografia general de Catalunya" vol. Girona
- "Gran Geografia comarcal de Catalunya" vol 13 ed. Fundació Enciclopèdia Catalana
- M. Arnau "Els pobles gironins" vol. III El Pla de l'Estany. Olot, 1988

Planes web.

- www.gencat.es/mediamb/noticies.
- www.gencat.es/aca

Bibliografia (patrimoni cultural):

- J. Corominas, J. Marqués “Catàlogo monumental de la provincia de Gerona” vol. III. Girona 1972.
- J. Moner, J. Riera “L’arquitectura de Banyoles i comarca” Butlletí del Col·legi d’Arquitectes, núm. 27. Girona 1984
- P. Martinez “La provincia de Gerona”. Girona 1985
- F.J. Montsalvatge “Noticias històricas” vol. 17. Olot 1909
- E. Jou “El fet religiós en les terres gironines” Girona 1983
- M. Oliva Prat “Inventario de castillos”
- “Els castells catalans”
- J. Pla Cargol “La província de Gerona”
- L. Constans “Banyolas” Banyoles, 1951
- F. Montsalvatge “Nomenclator històric de las iglesias parroquiales.....” Olot
- X. Montsalvatge “Noticias històricas, vol 18” Olot 1910

TÍTOL PRIMER - DISPOSICIONS GENERALS.

Art. 1. Naturalesa

El present document té la condició de Pla Especial Urbanístic redactat d'acord amb l'article 67 de la Llei 2/2002, de 14 de març, d'Urbanisme, que estableix que es podran redactar plans especials urbanístics, entre d'altres, per a la protecció dels espais fluvials, del paisatge i per la millora dels espais rurals, poguent arribar a imposar restriccions d'ús d'aquests terrenys per a impedir-ne la desaparició o l'alteració, entre d'altres supòsits.

Art. 2. Àmbit.

L'àmbit d'aquest Pla especial es correspon amb la zona qualificada per les vigents Normes Subsidiàries de Planejament de Cornellà del Terri, com a Sistema de protecció dels cursos d'aigua, rius i rieres, dintre del terme municipal. Presenta una superfície total aproximada de 170 Ha.

L'àmbit esmentat compren la llera del riu Terri i dels seus afluents (el Revardit, el Remençà, el Garrumbert, el Comanell, la riera de Borgonyà, el Matamors i Marmanya) així com les franjes i els espais propers, els quals es troben assenyalats ens els plànols del present document. També s'ha inclòs dins de l'àmbit del present pla especial la riera de Farga, que tot i que aboca les seves aigües directament al riu Ter compta amb un recorregut prou important dins del municipi, per tenir en consideració la seva regulació.

Art. 3. Objectiu.

L'objectiu bàsic del present Pla especial es l'establiment d'un règim de protecció i conservació de l'entorn fluvial del riu Terri, i per extensió els seus afluents, per retornar-li la funcionalitat ecològica, social i paisatgística que havia tingut, i també per dotar al municipi d'un espai natural vinculat als seus habitants per que en puguin gaudir.

Art. 4. Vigència.

Aquest Pla especial entrarà en vigor a partir de la publicació de la seva aprovació definitiva, i la seva vigència serà indefinida d'acord amb l'article 92 de la Llei 2/2002, de 14 de març, d'Urbanisme.

Art. 5. Obligacions.

Els particulars i l'Administració pública queden obligats al compliment de les disposicions contingudes en aquest Pla, d'acord amb l'article 100.2 de la Llei 2/2002, de 14 de març, d'Urbanisme.

Art.6. Interpretació del Pla.

El present Pla especial s'interpretarà atenint-se al seu contingut i objectius, segons s'expressen en la Memòria i en aquesta Normativa. En cas de contradicció o dubte entre diverses determinacions prevaldrà la que protegeixi millor la qualitat ambiental i el patrimoni cultural i paisatgístic de l'àmbit.

Per tot allò que no estigui expressament regulat en aquesta normativa regirà el que es determina a les Normes Subsidiàries de Planejament de Cornellà del Terri.

Art. 7. Determinacions del Pla.

Les determinacions del present Pla especial es despleguen en els següents documents:

- Introducció
- Memòria
- Normes urbanístiques
- Programa d'actuació
- Estudi econòmic
- Plànols

TÍTOL SEGON - DESPLEGAMENT DEL PLA

Art. 8. Iniciativa i competències.

El desenvolupament del present Pla especial correspon, en primer lloc, a l'Ajuntament. Tanmateix els particulars poden proposar i realitzar la redacció de plans i projectes urbanístics dintre de les competències que estableix la legislació urbanística vigent i aquest Pla especial.

Art. 9. Desplegament.

Les determinacions del present Pla especial són d'aplicació directa i immediata, previ informe preceptiu i vinculant de l'Agència Catalana de l'Aigua. No obstant això, es podran formular Plans específics i projectes tècnics per executar activitats concretes.

Correspon a l'Agència Catalana de l'Aigua, d'acord amb el procediment establert al Reglament del Domini Públic Hidràulic de 11 d'abril de 1986 i la Llei 3/1998, de 27 de febrer, de la intervenció integral de l'Administració Ambiental, l'atorgament de les autoritzacions i o concessions administratives per l'ús de l'aigua, l'autorització o l'informe i la imposició dels límits dels abocaments d'aigües residuals i l'ocupació, modificació del relleu o construcció en la franja de terreny de 100 m d'amplada al costat de les lleres públiques corresponent a la zona de policia del domini públic hidràulic

L'ocupació o construcció en terrenys que integren les zones inundables de les lleres (espais que pot ocupar l'aigua en episodis de riada de 500 anys de període de retorn) s'adaptarà als criteris aprovats per l'acord del Consell d'Administració de l'Agència Catalana de l'Aigua de 28 de juny de 2001 en tant no s'aprobin noves normes com a resultat de la conclusió del PEF del Baix Ter.

TÍTOL TERCER - DETERMINACIONS DEL PLA ESPECIAL

CAPÍTOL 1 - DETERMINACIONS GENERALS

Art. 10. Definició del sistema de protecció dels cursos d'aigua, rius i rieres

1. Compren les zones afectades pel curs de les aigües i les seves avingudes, les franges, terrasses i espais vora dels rius, rieres i torrents del terme municipal, així com la vegetació i plantades d'arbres característiques de les riberes.
2. L'ús i aprofitament dels cursos d'aigua es regirà per el que es disposa en la Llei d'Aigües de 2 d'agost de 1985 i el Reglament del domini públic hidràulic de 11 d'abril de 1986.

Art. 11. Definció de nous conceptes.

1. El present Pla especial desenvolupa i detalla les regulacions previstes per al Sistema de protecció dels cursos d'aigua rius i rieres, de les vigents Normes subsidiàries de Cornellà del Terri, d'acord amb la diagnosi establerta en la Memòria del present Pla especial, i amb els criteris de protecció establerts en el planejament i la legislació urbanística vigents.
2. S'adopta la mateixa definició emprada a les Normes Subsidiàries vigents, en quant als conceptes i terminologies dels sistemes i zones i també pel que fa als usos.
3. El present Pla especial s'adapta a les regulacions i terminologia establerts a la "*Ley 29/1985, de 2 de agosto de 1985, de aguas*" i el "*Real Decreto 849/1986, de 11 de abril, por el que se aprueba el Reglamento de Dominio Público Hidráulico*". En aquest sentit s'adopten les següents definicions:
 - Llera del riu: és el terreny cobert per les aigües en les màximes crescudes ordinàries
 - Marge del riu: son els terrenys que llinden amb la llera

- Zona de servitud: és una franja de 5,00 metres d'amplada, mesurada a partir de la llera, per a ús públic.
 - Zona de policia: franja de 100,00 metres d'amplada mesurada, horitzontalment a partir de la llera, en la que qualsevol actuació que s'hi vulgui realitzar haurà de comptar amb l'autorització de l'ACA.
4. També s'introdueix com a nous conceptes els "*Criteris tècnics a tenir en compte per l'agència catalana del aigua en l'elaboració dels informes preceptius en la tramitació del planejament urbanístic*" per unificar amb la terminologia emprada per l'ACA en relació amb la llera i el seu àmbit d'influència.
- Zona fluvial (ZF):
És la franja delimitada per la línia de cota d'inundació de l'avinguda de retorn 10 anys. L'estudi hidràulic del riu per a determinar la zona fluvial haurà de realitzar-se en règim gradualment variat a més de de considerar aspectes de caràcter històric, geomorfològic i biològic.
L'estudi d'aquests aspectes definiran l'evolució històrica de la llera, existència de lleres secundàries recuperables, zones de vegetació de ribera i d'altres característiques definitòries del sistema.
 - Sistema hídric (SH):
Es pot considerar com la zona ocupada pel cabal de 100 anys de període de retorn, mentre el sistema no s'hagi definit a partir de criteris basats en la consideració de valors ecològics, naturals i espacials associats als cursos fluvials i observant alhora determinades normes i recomanacions tècniques hidràuliques de prevenció.
 - Zona inundable (ZI):
És la franja delimitada per la línia de cota d'inundació de l'avinguda de període de retorn 500 anys. L'estudi hidràulic del riu per a determinar la zona inundable amb el cabal de període de retorn 500 anys haurà de realitzar-se en règim gradualment variat i considerant les condicions de contorn i el seu règim hidràulic, a més de de considerar aspectes de caràcter històric, geomorfològic i biològic.

Les tres zones definides com a zona fluvial, sistema hídric i zona inundable es superposen, quedant sempre compreses una dins l'altra.

CAPÍTOL II - DETERMINACIONS PARTICULARS

Art. 12. Cabal del riu

Per obtenir una adequada qualitat de les aigües s'ha de garantir el "cabal ecològic" del riu.

Art. 13. Edificació

En l'àmbit del present Pla especial queda prohibit qualsevol tipus d'edificació.

Art. 14. Obres

1. Es prohibeixen les obres de canalització del riu.
2. Les infraestructures de serveis quedaran fora de l'àmbit de la llera. Només es permetran, de forma excepcional i prèvia justificació com a única alternativa viable, els encreuaments transversals, sempre que no es redueixi la secció de desguàs i es projecti l'obra de protecció corresponent,

Art. 15. Parcel·lacions

1. En l'àmbit del present Pla especial no es permeten divisions del sòl que donin lloc a superfícies inferiors a la unitat mínima de conreu que determina el Decret 169/1983 de 12 d'abril, sobre Unitats Mínimes de Conreu, ni a la unitat mínima forestal que determina el Decret 35/1990, de 23 de gener, sobre Unitats Mínimes Forestals.
2. Tampoc es permeten les parcel·lacions urbanístiques, en els termes que estableix l'article 183 de la Llei 2/2002, de 14 de març, d'Urbanisme.

Art. 16. Restauració del riu

a) Es podran realitzar, en cas de necessitat, treballs de protecció en els marges de la llera. Les actuacions de restauració i protecció admeses dins de l'àmbit son:

- Neteja de la llera del riu
- Recuperació de la vegetació de ribera
- Protecció i estabilització dels marges del riu

b) Tots els treballs hauran de respectar els cicles biològics de les plantes i els animals. Qualsevol actuació haurà d'impulsar la revegetació de la llera i el seu manteniment.

c) Previament a qualsevol actuació de restauració d'algun tram del riu serà imprescindible els corresponents estudis tècnics i un projecte detallat de l'actuació que haurà de tenir l'informe favorable de l'ACA, previament a l'autorització municipal.

d) Abans de l'inici dels treballs s'haurà de concretar l'accès a la zona de l'actuació i com es farà, si hi haurà màquines i per on passaran.

Art. 17. Neteja de la llera

S'hauran de retirar de la llera tots els objectes que puguin impedir el pas de la corrent d'aigua (arbres caiguts, acumulació de sorra o terra, excés de vegetació, etc) En cas de ser necessari la utilització de maquinaria serà imprescindible definir previament el camí d'accès al lloc de treball per evitar que es produeixin destrosses. El material extret s'haurà de retirar immediatament del lloc. L'època més adequada per fer aquests treballs haurà d'evitar que no perjudiqui la fauna i la flora.

Art. 18. Recuperació de la vegetació de ribera

Dins l'àmbit del Pla especial s'haurà d'afavorir la progressiva introducció d'espècies autoctones, eliminant les actuals plantacions de pollancre i plàtans. Si aquesta operació comporta l'extracció de les soques d'aquests arbres, caldrà valorar, previament, en cada tram fluvial els possibles riscos d'erosió derivats d'aquest canvi d'espècies.

Només es portaran a terme en aquells llocs que degut al seu mal estat, els arbres estiguin a punt de caure dins de la llera, que l'excés de vegetació a la llera comporti risc d'inundació, o que la inadaptació de l'espècie provoqui una desestabilització dels marges del riu. També es podrà actuar en aquells llocs que es vulgui fer una successiva substitució de l'arbrat actual amb espècies autòctones.

Només es podran tallar aquells arbres que estiguin morts amb risc evident de caure dins de la llera. L'estassada d'arbusts només es portarà a terme en aquells llocs que presentin greu risc d'inundació. En aquells llocs que es vulgui efectuar plantació de bosc de ribera, només es desbrossarà el lloc ocupat pel forat de plantació.

Es prohibeix:

- La plantació d'espècies no adaptades a les riberes dels rius.
- Intervenir sobre les espècies vegetals en períodes no adequats (un d'ells és l'època de nidificació de l'avifauna: finals d'hivern-finals primavera).
- Eliminar totalment la vegetació existent en els marges del riu
- Plantar arbres de cultiu dins de la zona de 5,00 m. de servitud d'ús públic

Art. 19. Protecció i estabilització dels marges del riu

S'utilitzaran preferentment materials vegetals per protegir els trams de marge del riu que es trobin degradats. Les millors espècies són les que formen part del bosc original de ribera: freixa, vern, arbusts de ribera, que presentin arrels adaptades a les condicions de la llera.

No es permet la utilització de murs de contenció de formigó. Tampoc es permet la utilització indiscriminada d'escolleres. La seva utilització haurà de ser justificada per una determinada erosió o despreniment del marge i estarà molt limitada en un determinat tram de riu que presenti aquesta situació i amb les següents condicions:

- Haurà de presentar una pendent suau (relació entre alçada/base igual 1/2),
- S'haurà de col·locar un filtre (geotextil) sota la escollera
- Les pedres s'hauran de col·locar de forma ordenada
- És obligatori la plantació de vegetació.

Art. 20. Usos i activitats admesos i prohibits.

En general s'admeten totes les activitats relacionades amb la gestió de l'espai protegit, i en particular, les actuacions destinades a la restauració i conservació del sistema natural de l'àmbit del present Pla especial.

També s'admeten les activitats didàctiques o de lleure relacionades amb el medi natural que no comportin la degradació del sistema natural protegit. En aquesta zona s'haurien d'afavorir els usos públics relacionats amb el lleure, amb la creació d'itineraris paisatgístics i d'àrees equipades situades estratègicament que no comportin la degradació del sistema natural.

En particular, i per les diferents zones incloses dins de l'àmbit del Pla especial, s'admeten els usos següents:

- Llera del riu:

No es permet cap ús excepte les tasques de manteniment de la vegetació destinades a afavorir-ne un creixement equilibrat i alhora mantenir una capacitat hidràulica mínima. No s'admet el pas d'infraestructures canalitzades per aquesta zona.

Es prohibeix l'abocament de runes, restes vegetals, deixalles i aigües residuals de qualsevol tipus.

- Zona de servitud:

L'únic ús permès, fora de la zona fluvial, és l'agrícola, sempre i quan no siguin espècies arbòries i no s'impedeixi el pas per la zona.

Es prohibeix qualsevol construcció o moviment de terres que modifiqui el perfil i les condicions naturals dels terrenys; l'abocament de runes, restes vegetals, deixalles i aigües residuals de qualsevol tipus.

No es permeten els hivernacles i tampoc els tancaments entre parcel·les.

També es prohibeix la utilització d'adobs i altres productes que malmetin les condicions de l'aigua en àrees situades a menys de 10,00 metres de la llera. En aquestes zones limítrofes amb els cursos de l'aigua, s'hauria de deixar una banda incultivada per reduir la contaminació del riu.

- Zona de policia:

Dins de l'àmbit del present Pla especial que es trobi inclòs en la zona de policia del riu, l'únic ús permès, és l'agrícola i també l'ús forestal.

Es prohibeix la utilització d'adobs i altres productes químics solubles susceptibles de contaminar les aigües per filtració.

També es prohibeix l'abocament de runes, restes vegetals, deixalles i aigües residuals de qualsevol tipus.

No es permeten els campings.

Art. 21. Tanques.

Resten prohibides les tanques de finques excepte les imprescindibles.

En l'àmbit del present Pla especial, excepte en aquelles zones on no sigui permesa la seva col·locació, les tanques seran fetes amb elements vegetals (arbres o arbustos), amb pals i travesses de fusta, o també amb murets de pedra (en aquest cas tindran una alçada màxima de 0,60 m i una amplada mínima de 0,30 m). Hauran de permetre el pas de la fauna.

Art. 22. Camins rurals.

Els camins rurals inclosos dins de l'àmbit s'hauran de conservar, mantenint l'actual traçat. Queda prohibida l'obertura de nous camins excepte els que tinguin com a finalitat la conservació del medi previ la redacció del corresponent projecte, el qual justificarà la conveniència de l'obertura i la idoneïtat del traçat, d'acord amb el mínim moviment de terres i alteració del paisatge.

Art. 23. Publicitat i senyalització.

En l'àmbit del present Pla especial queda prohibida la instal·lació de cartells de propaganda i senyalització que per la seva localització, tamany o color trenqui l'harmonia del paisatge o desfiguri les seves perspectives.

S'admet la instal·lació de senyalització amb caire informatiu, orientador o pedagògic en aquells llocs o itineraris que es considerin que son necessaris per el correcte desenvolupament dels usos i activitats permesos en l'àmbit.

Aquesta senyalització estarà formada per elements verticals de suport fets amb pals de fusta tractats a l'autoclaui i rètols serigrafiats sobre planxa metal·lica.

Art. 24. Mobiliari a les zones d'estada.

En les zones d'estada indicades en el plànol, zona del Molí Vell i zona del Pont Vell de Sords, el mobiliari s'haurà d'adaptar a les característiques del lloc:

Els elements del mobiliari seran preferiblement fets amb fusta amb elements de suport metàl·lics, de fusta o de pedra.

Art. 25. Prevenció d'incendis forestals.

Dins l'àmbit del present Pla Especial li son d'aplicació les determinacions del Decret 64/1995, de 7 de juny, pel qual s'estableixen mesures de prevenció d'incendis forestals.

Art. 26. Catàleg d'elements d'interès cultural, històric i arquitectònic i normes reguladores.

El present catàleg recull els elements d'interès cultural, històric i arquitectònic que per la seva relació amb l'àmbit del present Pla especial s'han de protegir per les seves característiques en relació a la llera del riu.

Les normes reguladores d'aquests elements es troben a les Normes Subsidiàries.

Àrees naturals d'interès històric i paisatgístic.

P.2 Marges del riu Terri, rieres, torrents i safareigs.

Conjunts d'interès urbanístic i històric.

C.3 Nucli històric de Borgunyà.

C.8 Nucli històric de Sant Andreu del Terri.

C.9 Nucli històric de Sords.

Edificis i construccions d'interès històric, artístic i arquitectònic.

E.1 Església de S. Joan Baptista. Borgunyà

E.5 Església de S. Esteve. Sords.

E.10 Església de S. Andreu del Terri.

E.12 Pont medieval. Sords.

E.13 Pont medieval. S.Andreu del Terri.

E.27 La fàbrica. Borgunyà.

E.28 El molí vell. Borgunyà.

Normes reguladores de protecció.

Els elements a protegir relacionats en el article anterior, es regularan per les següents Normes:

Àrees naturals d'interés històric i paisatgístic.

Marges del riu Terri, rieres, torrents i safareigs del terme municipal.

a) Es regularan d'acord amb les determinacions que fixa aquestes Pla especial per al Sistema de Protecció dels cursos d'aigua, rius i rieres.

Conjunts d'interés urbanístic i històric.

a) Són conjunts d'edificació irregular, però amb un grau elevat d'homogeneïtat i coherència formal, per les seves característiques constructives pròpies d'un període històric passat, formant un patrimoni cultural local molt representatiu.

b) Totes les formes d'actuació s'hauran de portar a terme amb les condicions d'alineació, alçada reguladora, superfície, volum edificable i usos que fixen aquestes Normes Subsidiàries, sense perjudici del que estableix aquesta normativa pels edificis i construccions catalogats d'interés històric, artístic i arquitectònic.

c) Dins l'àmbit d'aquests conjunts, sempre que sigui possible, es procedirà a l'enterrament de totes les conduccions elèctriques, telefòniques o altres. Aquesta operació es podrà realitzar de forma simultània amb les obres de la xarxa de clavegueram, aigua i pavimentació.

- Els Nuclis Històrics de Borgunyà, Sant Andreu del Terri i Sords es regularan d'acord amb les determinacions que fixen l'article 200 (Nuclis Històrics) de les vigents Normes Subsidiàries.

Edificis i construccions d'interés històric, artístic i arquitectònic.

a) El conjunt d'edificis i construccions incloses en aquest apartat no podran realitzar obres que no siguin de restauració, conservació i millora, procurant mantenir la coherència de les estructures originals, eliminant aquells aspectes que els desvirtuen, falsegen i amaguen (elements disconformes).

b) En cap cas es podran variar els elements edificatoris i estructurals definitoris dels seus valors, prohibint-se obres d'enderrocament i de transformació dels edificis que puguin alterar els seus valors arquitectònics propis i de l'entorn natural del lloc. Es procurarà respectar o millorar el seu entorn ressaltant la visibilitat de l'element.

c) Hauran de respectar-se les façanes, obertures i afegits que no siguin disconformes amb l'interès de l'edifici, així com els materials existents i les pendents de les cobertes.

d) Les Companyies d'electricitat, telefònica etc., no podran instal·lar pals, cadiretes o cartells pels seus serveis en aquests elements, ni tampoc clavar cap mena de suport per a fixar-hi, lligar-hi o posar-hi directament les conduccions.

d) Pels ponts medievals, a més de complir amb els apartats anteriors s'hauran de respectar els marges del riu i les connexions amb els camins.

e) Regulació d'usos.

- La modificació de l'ús actual dels elements catalogats requerirà sempre la llicència municipal corresponent.

- Quan per realitzar alguna activitat molt concreta, dins dels usos permesos, calgui dotar d'equips o instal·lacions especials aquests edificis i construccions es podrà fer sempre que sigui de forma temporal i la seva autonomia respecte de l'element en garanteixi la integritat total.

- L'ús industrial és prohibit en qualsevol de les seves categories, en aquests edificis i construccions, excepte aquells que la seva tipologia és fruit d'aquest ús (fàbrica, molí).

Cornellà del Terri, maig de 2003

M. Dolors Casanovas Voltà, arquitecta

3. Programa d'actuació.

El present programa d'actuació compren un seguit d'actuacions a realitzar en l'àmbit del Pla especial, que han de permetre i facilitar el seu desenvolupament d'acord amb la diagnosi efectuada i els objectius formulats per la seva redacció.

El programa avalua les despeses que comportarà les actuacions proposades, el grau de prioritat en la seva execució, i també la possibilitat de que altres administracions participin en el finançament.

1. ATERMENAMENT DE LA LLERA

Objectius	Atermenament de la llera i dels marges del riu, per delimitar la zona de domini públic hidràulic. Delimitar la franja de 5,00 m corresponent a la zona de servitud d'ús públic Es precisa d'una cartografia més detallada que l'existent actualment.
Prioritat	Alta.
Període d'execució	6 mesos
Cost estimat aproximat	12.000 Euros
Organismes	Ajuntament de Cornellà del Terri Agència Catalana de l'Aigua Programa Rius Vius (Departament de Medi Ambient)
Finançament	Ajuntament de Cornellà del Terri Agència Catalana de l'Aigua Programa Rius Vius (Departament de Medi Ambient)

Les actuacions considerades més urgents, prioritat alta, s'haurien de portar a terme en el termini de dos anys. Les actuacions previstes a mig termini, priorotat mitja, s'hauran de portar a terme en el termini de quatre anys.

L'Ajuntament determinarà quines actuacions es portaran a terme cada any i el cost de les mateixes en base als ajuts que puguin obtenir d'altres organismes.

2. DELIMITACIÓ DE LES ZONES DE MÀXIMA CRESCUDA DEL RIU

Objectius	Determinar la zona fluvial (ZF), el sistema hídric (SH) i la zona inundable (ZI), d'acord amb els criteris tècnics a tenir en compte per l'ACA Es precisa d'una cartografia més detallada que l'existent actualment.
Prioritat	Alta.
Període d'execució	12 mesos
Cost estimat aproximat	18.000 Euros
Organismes	Ajuntament de Cornellà del Terri Agència Catalana de l'Aigua Programa Rius Vius (Departament de Medi Ambient)
Finançament	Ajuntament de Cornellà del Terri Agència Catalana de l'Aigua Programa Rius Vius (Departament de Medi Ambient)

3. PLA DE GESTIÓ DE LA LLERA DEL RIU

Objectius	<p>Determinació del cabal mínim ecològic del riu i millora de la qualitat de l'aigua</p> <p>Millora del bosc de ribera i restauració de la vegetació autòctona.</p> <p>Afavorir la connexió de les poblacions ictícoles.</p> <p>Millorar el corredor biològic entre l'estany de Banyoles i el riu Ter</p> <p>Realització d'un Pla tècnic de gestió forestal que avaluï la situació actual de la vegetació forestal de ribera i proposi objectius de conservació i restauració.</p>
Prioritat	Alta
Període d'execució	6 mesos
Cost estimat aproximat	6.000 Euros
Organismes	<p>Ajuntament de Cornellà del Terri</p> <p>Agència Catalana de l'Aigua</p> <p>Programa Rius Vius (Departament de Medi Ambient)</p>
Finançament	<p>Ajuntament de Cornellà del Terri</p> <p>Agència Catalana de l'Aigua</p> <p>Programa Rius Vius (Departament de Medi Ambient)</p>

4. ARRANJAMENT D'ÀREES D'ESTADA

Objectius	<p>Adequació puntual d'indrets singulars per a equipar-los com a àrees d'estada.</p> <p><u>Zona Molí Vell</u> (Borgonyà): Es planteja una àrea d'estada amb ús de berenador, aprofitant la plataforma desnivellada dels vials que permet l'apropament al riu.</p> <p><u>Pont medieval de Sords</u> (Sords): Es planteja una àrea d'estada en un lloc que convida a l'observació i el coneixement del valor històric del pont i l'església de S. Esteve</p>
Prioritat	Mitjana
Període d'execució	<p>6 mesos, àrea d'estada Molí Vell de Borgonyà</p> <p>3 mesos, àrea d'estada Pont medieval de Sords</p>
Cost estimat aproximat	<p>18.030 Euros, àrea d'estada Molí Vell de Borgonyà</p> <p>7.500 Euros, àrea d'estada Pont medieval de Sords</p>
Organismes	Ajuntament de Cornellà del Terri
Finançament	<p>Ajuntament de Cornellà del Terri</p> <p>Programa Rius Vius (Departament de Medi Ambient)</p>

5. REHABILITACIÓ MOLÍ VELL DE BORGONYÀ

Objectius	<p>Restauració de la part de l'edifici que formava part de les instal·lacions de l'antic molí, i també dels elements que encara es conserven.</p> <p>Es considera un lloc adequat per ser una seu informativa o un centre d'activitats que doni a conèixer l'activitat industrial relacionada amb la utilització de l'aigua.</p>
Prioritat	<p>Mitjana.</p> <p>L'edifici és de propietat privada, per tant, aquesta actuació resta condicionada a la signatura d'un conveni entre l'Ajuntament i la propietat, en el qual les dues parts establiran el grau d'intervenció de cada part.</p>
Període d'execució	<p>Projecte: 3 mesos</p> <p>Obra: 18 mesos</p>
Cost estimat aproximat	180.000 Euros
Organismes	<p>Ajuntament de Cornellà del Terri</p> <p>Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya</p> <p>Departament d'Indústria de la Generalitat de Catalunya</p>
Finançament	<p>Ajuntament de Cornellà del Terri</p> <p>Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya</p> <p>Departament d'Indústria de la Generalitat de Catalunya</p>

6. ARRANJAMENT DE CAMINS RURALS

Objectius	Recuperació de la xarxa bàsica de camins rurals per aconseguir la creació d'un itinerari natural seguint, en una bona part, el traçat del riu Terri, per una banda, i millorar la connexió entre els diferents nuclis de població del municipi, per l'altra.
Prioritat	Mitjana
Període d'execució	Per fases
Cost estimat aproximat	160.000 Euros
Organismes	Ajuntament de Cornellà del Terri Programa Rius Vius (Departament de Medi Ambient) Consell Comarcal del Pla de l'Estany
Finançament	Ajuntament de Cornellà del Terri Programa Rius Vius (Departament de Medi Ambient) Consell Comarcal del Pla de l'Estany

7. SENYALITZACIÓ

Objectius	Senyalitzar adequadament la zona amb l'objectiu d'informar i identificar itineraris, elements i punts d'interès relacionats amb el riu i també la senyalització d'elements propers.
Prioritat	Mitjana
Període d'execució	4 mesos
Cost estimat aproximat	9.000 Euros
Organismes	Ajuntament de Cornellà del Terri Programa Rius Vius (Departament de Medi Ambient) Consell Comarcal del Pla de l'Estany
Finançament	Ajuntament de Cornellà del Terri Programa Rius Vius (Departament de Medi Ambient) Consell Comarcal del Pla de l'Estany

Cornellà del Terri, maig de 2003

M. Dolors Casanovas Voltà, arquitecta

4. Estudi econòmic

ACTUACIÓ	COST	PRIORITAT
ATERMENAMENT DE LA LLERA	12.000 Euros	ALTA
DELIMITACIÓ DE LES ZONES DE MÀXIMA CRESCUDA DEL RIU	18.000 Euros	ALTA
PLA DE GESTIÓ DE LA LLERA DEL RIU	6.000 Euros	ALTA
ARRANJAMENT ÀREA D'ESTADA MOLÍ VELL DE BORGONYÀ	18.030 Euros	MITJANA
ARRANJAMENT ÀREA D'ESTADA PONT MEDIEVAL DE SORDS	7.500 Euros	MITJANA
REHABILITACIÓ MOLÍ VELL DE BORGONYÀ	180.000 Euros	MITJANA
ARRANJAMENT DE CAMINS RURALS	160.000 Euros	MITJANA
SENYALITZACIÓ	9.000 Euros	MITJANA
DESPESA TOTAL PREVISTA	410.530 Euros	

El present estudi econòmic del Pla especial de protecció del riu Terri, avalua econòmicament les despeses que comportarà les actuacions que es proposen en el programa d'actuació de l'esmentat Pla especial.

La despesa total prevista de 410.530 Euros s'haurà de repartir en diferents anualitats en funció del Programa d'actuació previst, les possibilitats de l'Ajuntament i el finançament que pugui obtenir per part d'altres organismes. La despesa que ha d'assumir l'Ajuntament va a càrrec del pressupost anual que es confecciona cada any i el cost final dependrà dels ajuts que pugui obtenir.

Les actuacions més prioritàries (termini d'execució de 2 anys) representen una inversió total de 36.000 Euros. En canvi les actuacions previstes a mitjà termini (4 anys) representen una inversió superior, estimada en 374.530 Euros. Aquestes últimes son principalment obres que s'han d'executar, a diferència de les actuacions més prioritàries, que es basen en estudis a fer sobre el territori.

Cornellà del Terri, maig de 2003

M. Dolors Casanovas Voltà, arquitecta